

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felolós szerkesztő MARÓT SANDOR

Herriot együttes működésre hívja fel a német és francia demokratákat

Herriot, Franciaország jövődó miniszterelnöke súlyos nyilatkozatot adott a „Vorwärts” párisi munkatársának. A nyilatkozatnak — amellyel a világslapok mint világszenzációval foglalkoznak — hangja, bátor és egyenes szókimondása valóslággal felhívásszámba megy a francia és német nép kibékítése érdekében. Mille-rand elnök tegnap Painlevével együtt fogadta Herriot-t az Elysée-palotában s a kormány átvételére vonatkozólag beható tárgyalásokat folytatott a két politikussal. Herriot nyilatkozatai abból a jelentőség-ből kifolyólag, amit neki a hivatalos körök napról-napra nagyobb mértékben tulajdo-nítanak, máris úgy foghatók fel, mint Franciaország legközelebbi jövőjének programvázlata.

Eppen ezért a Vorwärtsnek adott nyi-latkozati is ki nem kapcsolható fontosság-gal szövődik azokba az eseményekbe, a melyek Európát egy öt esztendősl fojtogató atmoszférától fogják előreláthatólag meg-tisztítani.

Herriot nyilatkozatát a Vorwärts aláb-biakban reprodukálja:

„A jóvátétel kérdését kizárólag a szak-értőbizottság jelentése alapján tartom megoldhatósl. Biztosítom a német köz-társaságot, hogy személyemben meg fogja találni a férfit, akivel mindenkinél köny-nyebben folytathat diskussziókat. En ar-ról a másíkl oldalról csak egyet kívánok, a jóhiszeműséget. Magam is jóhiszemű em-ber vagyok, éppen ezért kívánom ugyan-azt a jóindulatot a németek részéről. A német köztársasági pártoknak elfogultság nélkül állók szolgálata; ugyanezt az el-fogulatlaniságot azonban nem érezhetem a nyílt, vagy burkolt nacionalisták irányá-ban, jóllehet egészen természetesnek tar-tom, hogy mindenki úgy igyekezzék ha-zája érdekeit szolgálai, amint előnyösnek gondolja. Amint magam is hasonlóképpen cselekednék, úgy várom el ugyanazt a né-met államférfiaktól. Nem lenne bizalmam államférfiakban, akikről meggyőződ-nék, hogy országuk érdekeit nem viselik lelkükön.

Magától értetődíkl, hogy érdeklözös-ségeink különbözősége folytán nézetelté-réseink lesznek a németekkel, ám még oly mélyre gyökerezőnek feltűnő ellentétek sem lehetnek oly természetűek, hogy azo-kat át ne hidalhassuk, ha meg van ben-nünk a jóakarati és becsületes őszinteség.

Abban a percben, amikor kormány-ra jutok, egy köztársasági német kormány-zati a legteljesebb bizalommal fordulhat felém. Vissza akarom adni a népeknek bé-kességüket s életem legnagyobb tisztessé-ge lenne, ha e célomat elérhetném. Jelen-leg, sajnos, a nacionalizmus lényegesen nehezíti ezt. Láthatják, mennyi fanatikus gyűlölettel s mily eszközökkel fordul el-le nem máris a harc a nacionalisták oldaláról. A frank legutóbbi napokban történt meg-rázkódása sem volt pusztá véletlen, viszont ugyancsak sok gondot okoz nekem a né-metországi viszonyoknak a választások óta tapasztalt kialakulása. Milyen német kormánnyal találom szemben holnap ma-

gamat, attól igen sok függ, de ha úgy a francia, mint német demokrácia összefog, a nagy mű befejezése még sem késleked-hetik.”

A Vorwärts számára adott fenti nyi-latkozaton kívül előre jelzi Herriot politi-káját a Matin legutóbbi híre is. Eszerint Poincaré és Herriot egyik tanácskozásán fölmerült az orosz kérdés és a tárgyalás

Keleti antant alakul

A versaillesi diplomáciai mű alapján kialakult hatalmi csoportosulásokban öt évi viszonylagos nyugalom után, egy idő óta friss áramlások észlelhetők. A nagy poli-kai golf-áramlás úglátszik ott fog kiépi-teni zátonyokat, ahol mesterséges kézzel öt évvel ezelőtt kivájták a világtörténelem tengerfenekét. S nem katasztrófáslan, csak lassu partmosás folytán el fognak enyészni kicsiny gátak, amiket a népek ér-deklközösségét szem elől tévesztve tegnap-i diplomácia szeszélye rakott a kérelhetet-len históriai következetesség útjába.

Az új sodrás legaktuálisabb eredménye-ként japáni kezdeményezésre egy blokk ki-alakulása ködlík fel a közel jövőben, ami-ben Magyarország Romániával, Lengyel-és Törökországgal s Bulgáriával dagasztó-díkl egybe egy oroszellenes szövetségbe.

Ha ez a szövetség tényleg létrejön, amint azt a legtekintélyesebb külföldi la-pok korpoltálják, úgy messzemenő kö-vetkezményeiben oly események küszö-bére érkezünk, amik a külpolitikai csoport-sulásokat az eddigi vel homlokegyenest ellenkező irányba terelik. Mennyi és mi a reális magva azoknak a szándékoknak, tapogatózásoknak, amiket az oroszellenes politika rendezője a távoli Nippon köv-csol, egyelőre a kombinációk szövédékléből fölötté nehéz lenne százszázalékos bizo-nyossággal kifeiteni.

Mindenesetre le kell szögezünk, hogy a legutóbbi napokhoz mérhető diplomá-ciai sürgés-forgás, nagy eseményeket kö-vető, vagy megelőző internacionális kötel-szakadások, meglepő egybefonódások rég voltak észlelhetők a külpolitika látóhatá-rán.

A japán égísl alatt kibontakozó szö-vetség horderejét mi sem jelzi élénkebben, mint a japán trónörökösnek nemrégiben Bukarestben történt látogatása. A látoga-tás idején még természetesen diszkréció fedte a csírázó oroszellenes szövetség ter-

során Herriot föltétlenül az összekötötetés fölvétele mellett tört lándzsát. Valóslíníkl, hogy Herriot kormányrakerülésének első teendői közé fog tartozni, hogy missziót menesszen Moszkvába.

Ugyancsak a Matin közli, hogy lord Abernon berlini angol követ diszkrét lé-pést tett a német nacionalista körök veze-tónél s kifejezte, hogy a kormánynak Tir-pitz admirális által történendő átvétele úgy Angliára, mint az Egyesült Államok-ra kedvezőtlen benyomást gyakorolna.

vét, ma azonban teljes lehetetlenség rá nem tapintani az összefüggésre, ami a jövődó japán uralkodó útja s a mindjobban elő-terbe domborodó új szövetségterv között elvitathatatlanul létezik.

A japán-román-magyar szövetség ter-véről a „Daily Telegraph” közli az alábbi szenzációs információt:

„Japán kezdeményezésre Oroszország körül egy szövetség gyűrüje van kialakuló-ban. A gyűrü azokból az államokból kép-ződíkl, melyek határmenti helyzetüklnél fogva közvetlenül kénytelenek az orosz im-perializmussal szemben védekezni. A török-kök már teljes felhatalmazással Lengyel-országba küldötték egy katonai missziót. A misszió feladata, hogy megállapodást létesítsen Lengyelországgal egy Orosz-ország részéről jövő támadás esetére. Köz-vetlenül aláírás előtt áll a török-tolgár megegyezés is. A japán katonai misszió melyet tudvalevőleg Bukarestbe küldtek, az esetleges orosz támadás elhárításának megbeszélésére, azon dolgozik, hogy az antibolsevista szövetségbe Magyarországot is bevonják.”

A Daily Telegraf híradása azért je-lenthet új alakulatot a külpolitikai csoport-sulásban, mert Csehországnak és Szer-biának nyilatkozniok kell, vajjon csatla-koznak-e az oroszellenes blokkhoz, vagy sem. Mivel pedig ez a két szláv ország nem fog Oroszország ellen fellépni, el kell, hogy valjanak azok az utak, amelyek eddig őket egyrészt Lengyelország, másrészt Románia felé vezették. Egy új nagyszabású Keleti antant van kialakulóban, amely Tokió—Varsó—Budapest—Bukarest—Szófia—An-gora-vonalat ír le és amelyhez közel fog állani az Egyesült-Államok is, amelyek tud-valevőleg a bolsevista Oroszország kérllel-hetetlen ellenfelei. Ez idő szerint ugyan elég éles az ellentét a kivándorlási korlá-tozás miatt Amerika és Japán között, de e lel fog simulni.

A prefektiusi engedély késése miatt feloszlatták a Magyar Párt gyűlését

Kolozsvár, május 24. A Nagy-várad tudósítójától.) A Magyar Párt intézőbizottsága tegnap délelőtt tizenegy órakor ült össze, hogy a párt tennivalóit megbeszéljék. Az egész országból már ko-ra reggel megérkeztek a megbízottak. A bi-zottság nagyváradi tagjai nem jöttek el az ülésre. Jelen voltak: Ugron István korelnö-kön kívül Bernády György dr. Grand-piere Emil, Kecskeméthy István, Ja-

kabffy Elemér, Gyárfás Elemér, Zima Ti-bor, Bélyi Kálmán, Bethlen György gróf, Inczédl Jocksmann Ödön, Berkes Salamon, Fiilóp Béla, Török Andor, Gombos Benő, Hubay Károly, Paál Árpád dr. Asztalos Sándor, Ferenc József és Nagy Károly püspökök, Szoboszlai Miklós, Zágoni Ist-ván és még számosan.

Ugron István korelnök rövid elnöki megnyitója után bejelenti, hogy úgy a ka-

tonai parancsnokság, mint a rendőrprefektúra megadta az engedélyt a gyűlés megtartására. Egyedül a megyei prefektúra engedélyét nem sikerült még a gyűlés megnyitására megszerezni.

Ezután Jakabffy Elemér előadó akarta elmondani beszédét, de már az első szavak elhangzása után megjelent a teremben két detektiv és az elnöktől az engedély felmutatását kérték. Miután a megyei prefektus engedélyével még nem járult hozzá a gyűlés megtartásához, Gritta rendőrprefektus utasítására feloszlatták a gyűlést.

Az egyesülési ünnep Nagyváradon

Nagy fénnel ünnepelték meg pénteken Nagyváradon is az egyesülést. Az egész város zászlódsízt öltött. A templomokban istentisztelet volt. Délután az Egyesülési-terén tartott nagy katonai díszszemle után kezdődött a városházán a recepció, ahol Hanzu tábornok és dr Popovici Miklós prefektus fogadta a küldötségeket.

Legelsőül a helyőrség küldöttei élén Joanid ezredes tisztelt. A nevezetes évforduló alkalmából a királyt és a dinasztát élte. Ciorogariu püspök a görög keleti, Miculas György dr kanonok pedig a görög katolikus román egyház üdvözlését hozza.

A római katolikus egyház küldötségének élén dr Halász Gyula váradvelencei pletbános tiszteleg:

— A nemzeti ünnepnek — ugymond — az a célja, hogy a nemzet polgárait közelebb hozza egymáshoz. Ebből a szeretetből származik aztán a megelégedettség, amelyről minden idők leghatalmasabb államférfia: Talleyrand azt mondja, hogy az államhoz való hűségnek legbiztosabb alapja. Kíváncsom ezen az ünnepen, hogy Románia minden polgára megelégedett legyen.

Sulyok István a református egyház nevében mond üdvözlő szavakat:

— Románia soha el nem évülő hódolattal becsüli azokat, akik nemzeti ideáljait valóra váltották, de még nagyobb hódolattal fognak részesülni azok, akik ezen az istenáldotta földön faji és vallási különbségre való tekintet nélkül azt a felséges harmóniát fogják megteremtteni, amely varázslatos erővel vonja itt az embereket az állam örök eszményének: a nemzeti államnak keretébe. A király életésével végzi szavait.

Materny Imre lutheránus esperes beszél ezután:

— Bármiféle érzés legyen a szívbem, egy érzést fejez ki a mai nap: koronás királyunk iránti hódolattal és tisztelettel. Ezt az érzést őseinktől örököltük és ezt az érzést gyermekeink szívébe örökség gyanánt beleneveljük. Kérjük az Egek Urát, hogy a király öfelségét sokáig éltesse.

Fuchs Benjámint főrabbi a zsolttár szavaival kér áldást a királyra.

Kecskeméti Lipót dr főrabbi ezt mondja:

— Áldd meg Isten Romániát, áldd meg a legnagyobb nagyság áldásával. Nemzeti ünnep dicsősége, a szép végtelen vagy te! Áldd meg Isten a románság legnagyobbjait: Ferdinánd királyt és Mária királynét.

Stancescu táblaelnök következett, majd Hoványi jogakadémiai dékán így beszélt:

— A mai Románia — ugymond biztosítja a világbékének, a Duna torkolatánál. Minden román polgár kell, hogy tudja, hogy Románia léte szükséges a kultúra, a béke és a civilizáció érdekében és ha Románia nem volna, úgy meg kellene csinálni. Éljen a király és a királyné. (Taps.)

Tempelean alispán a megye, Bucico dr polgármester a város, Catana rendőrprefektus a rendőrség, Speranta tanár a közoktatási szervek, Coroiu adminisztrátor a pénzügyigazgatóság, dr Comsia a közegészségügyi szolgálat és Jonescu főfelügyelő az államvasúti személyzet hódolattal tolmácsolja.

Végül dr Popovici Miklós prefektus válaszolt az üdvözlő beszédekre:

— Nemcsak kötelességből, hanem lelkünk szent és tiszta érzelmeiből kell, hogy kiinduljon az emlékezés a nemzeti történelem nagy pillanataira és azokra a nagy emberekre, akik a mai nagyság alapjához a köveket összehordták. Jól esett hallanom az egyik kisebbségi egyház szónokától, hogy egy nép nemzeti ideáljaiért való harcát csak úgy koronázza siker, ha az országnak minden népe egyesül a haza szeretetében. Minden becsületes polgár szívében valóban ott kell, hogy éljen a gondolat, hogy hű fia legyenek az országnak, amelyben élnek. Legyünk elismeréssel és hódolattal a mult iránt, ne csak a távoli, de a közeli mult iránt is, amelynek hősei Ferdinánd király, Mária királyné és a hős hadsereg. Egy érzelmében összeforrva mondjuk: éljen öfelsége, a király!

A zenekar eljátszotta a király-himnuszt és ezzel az ünnep véget ért.

Este a várost fényesen kivilágították.

Megkezdődött az utolsó fogolycsere

Tegnap Nagyváradra érkeztek a belügyminisztérium megbízásából Burileanu főkonzul és a hadügyi kormány részéről Protopopescu ezredes, hogy az utolsó politikai fogolykicsérést végrehajtsák. Tudósítónk előtt Burileanu főkonzul ur a következőket volt szíves erről mondani:

— Eddig két fogolycsere történt köztünk és Magyarország között és pedig 1921. dec. 8. és 1923. nov. 17-én. A legutóbbi konvenció egyik pontja szerint még egy utolsó fogolycsere vált aktuálissá. Valamennyi börtönben érdeklődünk tehát, hogy vannak-e még ott magyar politikai foglyok s összesen tíz foglyot találunk. Ezeket idekoncentráltuk Nagyváradra. Román politikai foglyok viszont Magyarországon ezidőszent van még 25. Most értesítettük követségünk utján a magyar kormányt, hogy a foglyok itt vannak és várjuk a román foglyok megérkezését. A kicsérélés valószínűleg Bihar-püspökiben fog megtörténni a miniszteri kiküldötték, valamint dr Bianu sziguranca vezérfelügyelő, dr Fildán és dr Sovrea vezetőügyészek közreműködésével. A magyar kormány nemrég arról értesített bennünket, hogy a marosvásárhelyi fogházban még négy politikai fogly van és kérte azoknak a kicsérélését is. Tekintettel azonban, hogy Marosvásárhelyen egyáltalában nincs is hadbíróság, a magyar kormány megkeresése téves, vagy hiányos, úgy, hogy újabb, pontosabb adatokat kértünk erről a négy hadifoglyról. A nálunk levő magyar foglyok egészségesek, jól néznek ki, panasza nincs okuk s reméljük, hogy a mostani román transzport sem fog olyan szomorú emlékekkel visszajönni Magyarországból, mint az előbbiek.

Bármilyen gyárnak alkalmas

10 hold terület

vasut és viz mellett, villany és vízvezeték bevezetve,

gyárhelyiség és lakásokkal
eladó

SPITZ vaskereskedőnél

Nem ketten beszélük,
nem is hárman, hanem
mindenki, az egész város
arról beszél, hogy

A kuruzsló

melynek főszerepét Varkonyi Mihály játssza, az eddig látott Dorian-filmek közül is a legtokeletesebb o o o o o

ATLANTIC nyárimozi és APOLLO mozgósínház

Vasárnaptól — szerdáig

25 26 27 28

CLAUDE FARRERE
nagyszabásu regénye

Acsata

(La Bataille)

japán életkép 8 felvonás

Sessue Hayakawa

világhírű japán filmművész a főszerepben

A szenzációs extraslágerfilm szereplői:

Jorizaka márki korvett kapitány a japán tengerészetnél.

Sessul Hayakawa

Mitsouka Jorizaka márkiné a felesége.

Isuru Aoki

Mrs. Haekley, gazdag amerikai nő.

Gina Palerme

Miss Vane, a titkárnője.

Gady Winter

Alghero herceg.

Paul Hubert

Jean Francis Felze, festőművész.

Jean Dax

Hirata Vikomt, tengerészhadnagy

Shu Hon

Herbert Fergan angol tengerészkapitány

Ford

Rendes helyárák.

Előadás kezdete ma vasárnap az Apollóban 3, 5, 7 és 9, az Atlantic nyári moziban 9 órakor.
A 3 órai előadás mérsékelt helyáru.

Atlantic film.

Aranyba vert asszonysziv

Látogatás Fráter Lórándnál

Szürke riport akar lenni ez az írás és ha néhol lyrai hangok csendülnek fel benne, tudassék be a témának, a helynek, amely tele van dallal, hangulattal. Mert akiről szól, maga a koronázott, az istentől áldott, muzsák kedvence, nemzet büszkesége, nem mesebeli, de maga az igaz, az élő, daloló, dalban, muzsikában utólrhetetlen, nagy nótakirály. S a színhely, az Érmellék varázsos, nektárt ontó szőlő dombja, melyre ilyenkor májusi érlelésben pazarul tükrözi minden aranyát a nagy égi tányér.

Fráter Lórándról lesz szó, aki éremlyéni kuriajában éli napjait, aki dalai-val a magyar nemzeti kincset tette gazdagabbá s akinek azon kívül, hogy most sokat emlegették az angol királyi házhoz való rokonságát, van még egy speciális érdekessége, tudománya, amelyről nem sokat tudnak s amelyre van olyan büszke, mint nótáira: kevés ember tud olyan bogrács paprikást főzni, mint ő. Már másodízben kaptam meghívást a Fráter Lóránd főzte paprikásra, elsőízben nem mehetttem el, most másodszor, bár utban voltam hazafelé, vissza fordítottam szekerem rudját, elvégre nem minden ember nyálhatja száját egy fejedelmi rokon sajátkeze főzte bogrács gulyásába. És minden magyar embert érdekel, mit csinál most az egykor oly híres, országszerte ünnepezt dalköltő, aki annyi könnyet csalt a szembe nótáival s aki után annyi duhajos éjszakán rikoltották bele a sáppadó hajnalba a „százicece hort, száz szál gyertyát” és annyi leány-nak tették örökemlékezetessé Fráter nótával éjjeli zenés első éjszakáját.

Éremlyén uri portákkal diszes, sok történelmi nevezetességgű névről regélő, Kazinczy születési helyével dicsekvő poetikus kis falujában, tanyai kastélyában él évek sora óta Fráter Lóránd. Néha kis leányával, Boriskával, lóháton, többnyire azonban csak löcsös szekerébe fogatva átrándul Érmihályfalvára, vagy családjával fogatán az Uray báró vagy más vidéki birtokos kastélyába. De van egy régi intim baráti társasága, amely még a választási harcok idején verődött köréje. Ezekkel szokott, ha nem is hetenként, de havonta többször összejönni egy pohár borra s itt főzi az ő büszkeségét, a bogrács gulyást. Jakab Rezső, volt érmihályfalvai főjegyző szőlője ez a hely és úgy gazdája, mint a szőlő, de főleg annak pincéje messze földön nevezetesség.

Csupa szív-ember a gazda, a régi magyar urak lelkes, minden szépért hevülő, soha ki nem alvó, sokat tudó és sokat akaró fajtájából. Kemény magyar a Jakab familia minden tagja, vérig kitartó hű, őszinte barát s talán senki sincs e földön, aki jobban szeretné a költőt, mint Jakab Rezső, aki egykor kormánykarakat erejével, fegyelmű szigorával dacolva vitte Fráter Lóránd lobogóját a Justh-párt táborával a győzelemre. Évtizedes munkássága fejlesztette kultúrnívóra a homoki nagyfalut, de Jakab Rezső hírnevét nem az ország legerősebb körével kirakott kövezet, modern házak sorai, a villány, a hamar elismeréshez jutott gazdasági iskola, hanem mintapincéje tette ismertté messze földön a szőlősgazdák között. Az egész kultur-Európát bebarangoló főjegyző megépítette svájci céggel francia módra az első mintapincét, melyben három szoba nagyságú üveghőződoban érleli a bort s amelynek milliókat érő belső berendezése honi szemnek pazar látványosság. Félországból eljártak

megnézni ezt a pincét, amelynek egyik nagynevű látogatója volt A. d. y Endre, aki még évek multán is a Jakab-házhoz írott leveleiben felemlegette a világ egyik legszívélyesebb vendéglátó gazdájának társaságában ott töltött felejthetetlen óráit.

Már a pince vadszőllővel futtatott árnyékos gádorában állott Fráter Lóránd, mikor két fiatal deres bekanyarodott könnyű kocsimmal a tengelyt verő homok csillogó szilánkjain a virágágyak közé.

Még nem volt együtt a társaság, csak a tüzet próbálgatta a vincellér a bogrács alatt. Bizonyos, hogy másképp nézett ki Fráter Lóránd 21—22 esztendővel ezelőtt, mikor a kolozsvári Nagy Gábor-ban égszínű atillához szorította a varázsos hegedűt s Komlóssy Emma, az akkori ünnepezt primadonna énekelte hozzá az „Őszi rózsát”. Az ötven év carpusa meglátszik egykori karcu alakján. Magyaros módon sodorint szöke bajuszán arra a kérdésre, hogy ír-e még nótát:

— Csak a poézisnek, a muzsikának s a gazdaságomnak élek.

A hűvös írószoba asztalára harmatos üvegben több éves Jakab-módra kezelt szima, zamatos piros bor kerül. Csak hárman vagyunk még s diskurzus során szóba kerül Lovassy Andor cikke a „Nagyvárad” minapi számából Rhédey grófnőről s a Rhédey-családra terelődik a téma. Érdekes megfigyelni, hogy a hoszu beszélgetés folyamán soha másként nem említi Fráter Lóránd a nemrég elhunyt grófnőt, csak jó édes anyám. S szavaiban a gyermekli szeretetnek valami meglepő melege sugárzik.

— Lovassy is tévedett, mint általában azok, akik írtak a Rhédey-családról. Pedig sokat írtak az utóbbi időben, felemlegetve a rokonságot, ami az angol királyi házhoz fűzte édes anyámat. Emlegetik a fejedelemséget s egyebeket, de hibásan.

— A székely eredetű gróf Rhédey-családnak három ága volt. Az első: gróf Rhédey Ferenc, aki 1658-ban kapta az erdélyi fejedelemséget, de utód nélkül maradt s ez az ág vele kihalt. A második ág: a gergyen-szegi templom alatt nyugvó Rhédey Mihály, aki 1744-ben kapta a grófságot. Őt fia volt, Rhédey Mihály unokája volt a jelenlegi angol királynő nagyanyja, gróf Rhédey Claudina, aki Sándor würtembergi hercegghez ment férjhez. Három gyermekük született: két leány és Ferenc, a jelenlegi angol királyné édes atyja, aki a Theck hercegséget kapta meg.

— Gróf Rhédey Mihálynak másik unokája gróf Rhédey Lajos, aki tehát első unokatestvér volt Theck herceggel. Ferenc Theck herceg és édes anyám Fráter Béláné, született gróf Rhédey Julia második unokatestvérek voltak, tehát a jelenlegi angol királynő és én harmadizú unokatestvérek vagyunk. Rhédey Mihálynak másik unokája: Gábor nőtlen halt meg s vele a zsákai sirboltba került az ősi család utolsó férfi tagja is. A harmadik Rhédey-ág gróf Rhédey Lajossal, Bihar és Bereg megyék adminisztrátorával 1808-ban színtén kihalt ép úgy, mint a feleségének, gróf Kacsándy Théráziának családja is. Még él egy Rhédeyleány, édes anyám nővére, a 90 éves báró Wesselényi Istvánné Kolozsváron.

Előhozzák a bográcsot, Fráter Lóránd zsirral béleli, fűszereket dobál bele. Utasításokat ad, aztán elkezdődik egy csoda-

szép bús történet, amely az asszonyi hűségnek, szeretetnek százévesen nyíló aloéja.

A marostordai Erdőszentgyörgy-dombon épült házai fölött még az első ecsetvonást sem húzta meg a hajnal, mikor szétnyitott az ő Rhédey-kuria kapuja s azon fegyveres, fáklyás, lovas csatlósok között kigördült egy hintó. A belavásári hegytetőn érte utól a reggel a kocsi, melyben egy gyönyörűséges fiatal székely asszonyt, gróf Rhédey Claudinát, most már Sándor würtembergi herceg feleségét röpítette öt fekete mén. „Pitypalaty, itt maradj!” sirta utána a buzatáblák vidám kis madara, de a szépasszonyt a férje utáni szeretet és vágy indította utnak a nagy köváros: Grác, ezer mérföldes útja felé. Ott állomásozott a herceg s oda igyekezett utána kedves meglepetésnek imádott asszonya. A pitypalaty szavát elverte két szív dohogása: az övé s egy piciny léleké, aki már ott élt a szíve alatt.

Előre vágatott harisnyás székely csatlósai hírére vetett ágy várta s nyitott kapu a délcege grófnőt, aki alig pihent valamicskét s az erdélyi köves utak után az Alföld forrásokadályait át fáradhatatlanul robogott Grác felé. És nem gondolt arra, hogy sosem látja többé a székely hegyeket, visszatérőben déli pihenőn nem szedi csokorba illatos vadszegfű, a gíngalozó campanulla, a bódító gyűszűvirág, a nyíltarcu margaréta, a haragos páfrány s az erdei tisztások száz apró illatos virágát.

Grácban lehangozó hír várta: férjét Bécsbe helyezték át. Tovább hát Bécs felé! De a végzett út setenkedett az idegen ország girbe-görbe útján: Grác határában felborult a hintó, letörtött a tengely.

Lovon nőtt, lóra termelt, acéldereku s vasakaratu asszony előtt nincs akadály, nem vár az ajka még napokat a férje csókjára. Leszállítja az egyik csatlóst a lórlól, maga pattan a nyeregbe s hosszú trappra ereszti a kantárszárát. Nehány csatlósával egy kora esti órán, mikor még biborlanak az emeleti ablakok, a szép asszony végig trappolt a Grabenen, a Burg szürke falai alatt a würtembergi hercegi palota felé. Almélkodva csapta össze kezét a bécsi főuri világ az asszonyi szerelem ily nagy megnyilvánulásán, hire eljutott a trónhoz is, de a nagy lovaglásnak súlyos ára lett. Belehalt a szép asszony s mint az akkori családi krónikás feljegyezte, korai szülés okozta halálát.

Igy történt, bár akkoriban egy másik híradás is járta, sőt nyomtatásban is esett róla szó, hogy Claudina grófnő egy délelőtt férje elé a gyakorlótér felé lovagolt és Bécs egyik utcájában szembe kanyarodó katonabandától megbokrosodott lovát levetette s hetven ölnyre hűrcolta az áldott állapotban levő fenséges asszonyi testet.

Nem ez az igazság, hanem az előbbi, ami szebb is történetnek, mesének egyaránt s írások bizonyítják.

A hercegné korának egyik legszebb, de egyuttal legboldogabb asszonya is volt. Legendás boldogságban éltek férjével, akit összeroppantott a tragédia, az asszonyok aranyának elvesztése.

Ez a szerelmes férj nem tudott örökre megvárni a leghűségesebb élettársától, hanem kivételte a szívet, aranyurnába zárta s meghagyta, hogy halála után koporsójába tegyék s vele együtt temessék el. Titok volt ez eddig, nem sokan tudták róla, csak a család őrizte nagy kegyelettel.

Most elbeszélte Fráter Lóránd és hozzá tette ismételt, hogy a Rhédey Claudina

BUTOROK

**hálók, ebédlők,
uriszobák, szalonok**

nagy választékban érkeztek!!

**WALLERSTEIN FERENC UTODAI
DANIBERG és WALDNER**

butorárúháza, Oradea-Mare, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 19.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Meghosszabbilják a magyar nemzetgyűlés mandátumát

Budapest, május 22. Esztergályos János szocialdemokrata képviselő, a magyar nemzetgyűlésen interpellálni akart arról, hogy a piros szegfű a gomblyukban még mindig súlyos rend- és államellenes viselkedésnek tekintetik és megfelelő hivatalos üldöztetésben részesül. A belügyminiszter megkérette Esztergályost, hogy ne mondja el interpellációját, mert holnap rendeletet fog kiadni a piros szegfű és a piros szín használhatóságának törvényes rendjéről.

Hegymegi Kiss Pál nemzetgyűlési képviselő vezetése mellett egy akció folyik nyolc vidéki város törvényhatósági joggal felruházása iránt. Olyan városokról van szó, amelyek kulturális és közgazdasági gócpontokká fejlődtek ki. E városok már régen kérték előléptetésüket, adatokkal felszerelt aktáik a belügyminiszter előtt fekszenek. Kérelmük annál jogosultabb, mert a vármegyéknek nincsen is olyan szervük, mert egy ilyen város ügyeinek másodfoku ellátására képesítve volna. A szóbanforgó városok a következők:

Békéscsaba, 47.000 lakossal, képviselője Szeder Ferenc.

Szombathely, 35.000 lakossal, képviselője Czirák József gróf.

Pápa, 20.000 lakossal, kulturális gócpont, képviselője Paupera Ferenc.

Nagykanizsa, a Dunántúl egyik gazdasági gócpontja, 30.000 lakossal, képviselője Kállay Tibor, a vármegyétől területileg teljesen szeparálva van.

Szolnok, 33.000 lakossal, gazdasági gócpont, képviselője Kenéz Béla.

Kaposvár, 30.000 lakossal, képviselője Hovos Miksa gróf.

Eger, 29.000 lakossal, képviselője Nagy János.

Nyiregyháza, 42.000 lakossal, kulturális és gazdasági gócpont, képviselője Rakovszky Iván.

Hegymegi Kiss Pál kijelentette, hogy reménykedése szerint e városok képviselői nem fogják akadályozni a városok kivánságának érvényesülését, törvényhatósági joggal való felruházásukat. A háboru előtti közigazgatási reformterv és a háboru alatt Wekerle által készített reformterv is törvényhatósági joggal kívánta e városokat felruházni. A belügyminiszternél már elsárgultak az akták, melyeket most ki fognak kaparni, de remélik, hogy politikai szempontok — a titkos választási jog megakadályozásának szempontja — nem fogja zavarni a városok kivánságának teljesülését.

A lapok értesülése szerint a magyar kormány törvényjavaslatot készít, mely az illetékes hatóságoknak véleményezést végeztet már ki is adatott és amely szerint minden protestáns püspökség 500 hold földet kapna az államtól, közigazgatási költségeinek fedezésére. A püspökségek az 500 hold jövedelméről elszámolással tartoznának, amely kötelezettség helyettesítené a földek vételárát.

Az egységes párton mindinkább terjed az a kívánság, hogy a nemzetgyűlés hosszabbítsa meg a saját maga élettartamát. Ugy értesülünk, hogy a kormány komoly megfontolások tárgyává teszi parlamenti hivatásának nagy honatyi buzgóságra mutató kivánságát.

A Budapesti Napilapok Szindikátusa a nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága tagjainak ma körlevelet küldött, melyben az összes fővárosi napilapok pártkülönbség nélkül állást foglalnak a büntetőnovella sajtószakjai ellen. Ebben a többi között a következőképpen hangsúlyozzák:

A Budapesti Napilapok Szindikátusa, amely pártkülönbség nélkül egyesíti magában a budapesti napilapokat, bizalommal fordul a nemzetgyűlés igazságügyi bizottságának tagjaihoz, a büntetőnovella sajtószakaszai által léteben veszélyeztetett sajtószabadság védelméért.

Nemcsak hivatásunkból, de nemzeti érdekből is, kötelességünk Képviselő ur hazafias figyelmét felhívni arra a veszedelemre, amellyel a büntetőnovella sajtószakaszai fenyegetnek. A gondolat szabad közlésének Kossuth által megalapozott és

a nemzeti hagyományok által szentesített elvei válnának semmivé, ha a büntetőnovella-tervezet sajtószakjai törvényerőre emelkedhetnének. Megszűnnék a közérdek legvitálisabb szempontjaiból való kritika lehetősége, mert — hogy csak a legsúlyosabbat említsük — őt, esetleg egészen jelentéktelen sajtódeliktum alapján egyenesen kötelezne volna a bíróság arra, hogy az illető lapot három hónapig terjedő időre betiltsa.

Szemmi felelőse büntetése nem fájul odáig, hogy büntetni a bűn elkövetőjét, halálbüntetéssel sújtani az intézményt, amely a bűn elkövetésének színhelye volt. Ennek a megvalósulása a sajtó kritikájának halálos ítéletét jelentené.

Ezek a szakaszok híján vannak az étellel és gyakorlati lehetőséggel való kapcsolatoknak.

Szükséges, hogy a büntetőnovella javaslatából a sajtószakaszok teljesen kiakasztassanak. Rá kell mutatnunk arra, hogy a magyar alkotmányoknak és törvényhozásnak, az eddigi gyakorlat és hagyomány szerint, alapelve az, hogy a sajtókérdés külön törvény keretében és nem a büntetőtörvénykönyvbe tartozik.

A sajtó szabadsága és a visszaélés ezzel a szabadsággal nem büntetőjogi kérdés, hanem a szabadságjogok kérdése első sorban. A sajtó védelme közjogi kérdés.

Eddig nem történt meg az, hogy ilyen kodifikálást, a sajtó hivatott tényezőinek előzetes meghallgatása nélkül megpróbálták volna.

Marót Sándor könyve: „Nincs Halál”

Vannak írók, akik járt uton haladva, különösebb élmény, fokozottabb emóció nélkül termelik ki magukból a népszerű mondanivalót. Könnyűszerrel papírravetett, tetszetős prózáik, szépen csengő versek, csiszolt formaérzék sorozzák be az ilyen írókat a divat fogalma alá.

Marót Sándor is tudott volna ilyen értelemben vett divatos íróvá válni, ha akar. Kétkedések s az önmaga munkájával szembeállított tulzsigorú kritika tartotta

A művésznő

Írta: Somlyó Zoltán.

A gombvári indóházba, késés nélkül, pontban hat óra harminc perckor beszaladt a gyors. A kalauz egyhén, pálinkás rekedtségében a mássalhangzók elsikkadtak, csupán a magánhangzókból alakult ki valami, indulatszóhoz hasonló, amikor belekiáltotta a téli este hidegségébe:

— Gombvár! Tíz perc!

Elsőnek az öreg Vid szállt ki, afféle kvártély-mester, aztán a szobalány, utánuk a rukeküpi gróf, a lecsuszott ur. És amikor már mindezek ott topogtak a peronon, akkor megjelent a kupé ajtajában egy fitos orrocska, két kissé fáradt szem, meg egy szivalaku mosolygós szája, igen körülmázva habkönnyű fátyolokkal: Rainer Marcella, a híres nagy énekesnő. Ahogy kilibbent a peronra, fázósan vont össze a keblén mantóját, belecsimpaszkodott a gróf karjába és méla álmodozással gyűgyögte:

— Gombvár! Hát ez Gombvár! Iste nem...

— Angyal, hagyja későbbre a meghattottságát, amikor majd a szobába lesz, köd van, nem tesz jót a hangszálainak...

— szolt kedveskedő hangon a gróf. — Ejnye, ni, — mondta aztán kissé meghökkenve — szedjük össze magunkat, nézze csak, angyal, itt az elmaradhatatlan fogadás... ezek az urak... csak lehetőleg keveset beszéljen, angyal, azt is csak zsebkendő mögül, aztán be a kocsiába.

És már ott is állt előttük a kaszinó elnöke, egy pocakos, kopasz ügyvéd, aki nagyon izgatottnak látszott, meg néhány ur, végül pedig egy csöpp bajszú fiatal

ember, a Gombvári Hirlap szerkesztője, Rados nevű. Az ügyvéd, meg Rados néhány befejezetlen mondatlál köszöntötte „városunkban” a nagynevű énekesnőt, aki néhány szóval felelt, de mielőbb továbblibbent volna a városi fogathoz, még megkérdezte:

— Rados? Jól hallottam?

— Igenis, Rados, művésznő.

— Megfiatalodott, mondhatom... vagy husz évvel... — válaszolt Rainer Marcella igen bájos kacsinással. De hirtelen megbánta ezt a pontos időmeghatározást, majd, amikor látta, hogy Rados fülig elpirul, nem érve sehogyse a művésznő szavainak értelmét, mintegy helyrehozólag vetette oda:

— Csak nem szégyelli, hogy ilyen fiatal! Hogy van az édesapja?

Rados ezt már aztán egyáltalában nem értette. De arcán nemcsak a csodálkozás kifejezése látszott, hanem valami szuverén bánat is, amikor igen halkán ezt mondta:

— Az édesapám... meghalt. Már rég...

Az énekesnő nagy művészettel festett arcán sötét zavartság suhant át; csak meg-himbálta egy-kétszer még gyönyörű, teljes mértékben hódító fejtét és búcsút intve a kis, hivatalos üdvözlő társaságnak, továbblibbent a gróf karján, követve a kvártély-mester Vidtl, meg a szobalánytól. A kijáraton át a kiváncsiak tolongása közben kiérték a városi hintóhoz, beszálltak és a parádés kocsis a két pej közé suhintott.

Másnap délből Rados frakkban-lakkban, ahogy mondani szokás, megjelent a Koronában, hogy annak rendje-módja szerint meginterjúvolja a nagy énekesnőt.

A hangverseny ideje esti hét, a Gombvári Hirlap delután ötör jelenik meg. Aki tudja, micsoda lázzal készül a Gombvári Hirlap, az elképzelheti, mily ideges izgalommal várta Rados a bebocsátást, kezében elegáns blokkal és jól meghegyezett kohi-nooral azt is, hogy mily lázas izgalommal várták a szedők (ketten) a nyomdában, mert Rados a mai tárcra helyére szánta az interjút és egy tárcát, három krampnit, kiszedni: időbe kerül. Már pedig a lapnak nem szabad késni, ma pláne semmi áron! Az est sikere függ ettől!

Radost tüstént bebocsátották. Középfajta eleganciával berendezett szalon, az ismert plüssdrapéria, — a szobalány elvette a télikabátját, Rados majd a blokkot is odaadta zavarában.

— Nagyon kedves magától, fiatal barátom, hogy eljött, — mondta a negyvenéves nő. Öszintén szólva, reméltem is, hogy eljön. Aztán a blokkra esett a tekintete, melyet a fiatal szerkesztő nem minden nagyképszerűség nélkül tartott a kezében; kacagásra fakadt, kikapta a blokkot a kezéből, a kis asztalra dobta és édes kacagással mondta:

— Nagyszerű. Hát talán csak nem akarja leszenografálni, amiket is mondani fogok! És száz madárcsicsergésnek beillő trillával szédítette a szerkesztőt. — Kedvesem, én nem számítottam itt, Gombváron azok közé, akiket meginterjúvolnak. Én ide tulajdonképpen hazajöttem, husz év után. Én itt születtem, itt nevelkedtem, itt sétáltam, — odahozta Radost a frakkjánál fogva az ablakhoz, ahonnan lelehetett látni a kórzóra — ott, látja? Ott, azelőtt a kirakat előtt, az már husz év előtt is cukrászda volt; itt sétáltam, itt ál-

távol az olcsó elismeréstől. Hét év óta él Nagyváradon és tavaly tél, amikor „Egérfogó” című komédiáját fulmináns sikerrel játszták az olimpiászon, a közönség nem is tudta róla, hogy író. Ismerték mint elsőrangú ujságíró és lapszerkesztőt, de meglepetés volt, amikor egyszerre kilépett a színpadra s olyan formát mutatott, amire büszke lehetne a legkésőbb budapesti szerző is. Szűkebb baráti körben tudtuk csak róla, hogy régesrég eljegyezte magát az irodalommal.

Ezen a héten aztán könyvével kirukkolt Maróth Sándor is az erdélyi irodalom porondjára. A könyv egy expresszív lélek illatos dokumentuma itt fekszik előttünk s művészi címlapja markánsul harsogja a köztudatba: „Nincs halál!”.

Nincs halál, holott az író most megjelent kötetében minden sor ott borong, kövályog a halál körül. Ez a halál azonban csak fizikai elmúlás s Marót szerint tulajdonképpen ott kezdődik az igazi élet, ahol testi létezésünkkel egyszer kimulunk. Ilyen blaszfémian, hogy úgy mondjuk, naturalizmussal, mint Marót teszi, író transcendentalis dolgokkal még nem foglalkozott. S szerintünk az író eredeti, sajátos egyénisége éppen ezen a ponton keresendő.

— Tíz napja, hogy idelelt lakom a föld alatt — írja kötetének talán legtekélyesebb darabjában, a „Koporsóban” című elbeszélésben. — Ha ideg volna bennem, megreznék erre a találkozásra; születésem napja. Amíg élttem, eszembejuttatták, most, hogy meghaltam, eszembejuttott. Tehát emberi számítás szerint pontosan én most születtem. Mennyi érdekes rokonság: a születés és halál között. Akkor még semmitsem tudtam magamról és mindarról, ami körülöttem él és mozog, most már semmit sem tudok minderről. Ami közből esik, — nem számít, nem érdekes — mert nem rejtély többé. Születni és meghalni, ez a kettő, ami titokzatos és izgalom. Jó maroknyi, sivító és vaksin pislogó kis halott voltam akkor is, tétlenül és védekezés nélkül kiszolgáltatva mindazoknak, akik az életnek cibáltak elő, amint hogy most ki

vagyok szolgáltatva rovarok, hernyók, csúszó és mászó állatok falánkságának. Drága lánym hajolhatott felém a világrahozó szenvedésének fájdalmas, édes mosolyával, most pedig a bogarak tanakodnak, hol kezdjenek ki rajtam. Elöttem ugrándoznak gyermekkorom születésnapj szennzációi: a katonatrombita, mit kalandos fantáziám kívánt meg s melynek részalából keskeny tudom nem tudott hangot csiholni, egy nikkelfokos, amiért napokig sirtam és bízhatására akkori rémregény olvasmányaim nyújtották éj és energiát. Egy ezüst zsebóra, amit elvesztettem és egy három krajcáros karikagyűrű, mit legelső szerelmem csábító zálogaként húztam fel udvarunkban egy hét éves leányka ujjára. Születésnapom adtam át elsőizben államát a borbély hőhőmunkájának és részemre süttött csokoládétortával enyhítettem férfiaságom fájdalmait. Soha nem jutottak ezek eszembe, nem volt időm rá a semmittevésről és most, hogy születésem napját magányosan itt ülöm meg halotti síromban, előttem jatszadózni sorba, mint pajkos pillék egykoron kalapom tövében. ... Írtóztatónak mondható tudatra jutottam: rágnak. Fekete és okkersárga bogarak, szarvas és hosszú lábú állatok, szürke hernyók és kukacok befejezték rajtam a konziliumot, vagy ha úgy tetszik: haditanácskozást. Megérettnek és fogyasztásra alkalmasnak találtattam.

Az olvasó hátán végiglibabörözik a borzalom. És mégis, valami nagy nyugalomba lankad a kötet minden elbeszélése, a kis regénytörödek is, melyről a könyv elnevezetett, e furcsa kivetítése egy filozófikus, talán stoikus léleknek. Hétköznap történetek tulajdonképpen a Marót elbeszélései, de ünnepi felfogásban túlrögzödnék és választékos, emelkedett tollal írták meg. Ez az emelkedettség s a megnyugvás, amit a „Nincs halál” olvasásakor érezn: — maga a szerző legőszintébb énjé.

Marót könyve ritka esemény az erdélyi magyar irodalomban. Esemény s érték. Hatása nem fog máról holnapra el-

eszényni. Aki pedig valóban irodalmi grandériát akar élvezni, nem mulaszthatja el a „Nincs halál” olvasását.

A grafikai, nyomdatechnikai szempontból is kifogástalan mű a Sonnenfeld Adolf R. T. nyomdájából került ki. Művészi címlapját Balogh István rajzolta és Mottl Román grafikus metszette fába.

Párisi levél

Írta: Pozsonyi Jenő.

St. Germain városnegyed, ahol lakom, tele van színes plakátokkal, melyek a vásárnap megnyíló, kéthetig tartó nagyvásárt raklamirozzák be. Lesz ott minden, a kardnyelő csepürágótól a fátvoltáncosnőig és vissza, mindenféle mutatványosság. Hogy árusítani is fognak-e valamit ezen a vásáron, azt nem tudom. Azt azonban tudom, hogy a vásárendező nagybizottság már napokkal ezelőtt megtartotta a bankettet a vásár sikerére a „Foyot”-ban. Ez a legdrágább vendéglátóhely egyike Párisban; egy ebéd 100 frankon alul nem igen kapható. Hát még egy jó, kiadós bankett-ebéd! Bizony, nemcsak mi tudunk előre inni „magnum áldomást”.

„Az olympiai játékok művészi saion”-ja pénteken ünnepélyesen megkezdődött a Champs-Élysée színházban. Aeschylus „Agamemnón”-jával, a görög tragédia ősapjának drága, örökség és utólréhetetlen darabjával. Közönség az ugyan kevés volt, de előkelő. En ugyan azt hittem, hogy telve lesz erős, egészségtől duzzadó, lelkes ifjúsággal, de csak öreg urakat és hölgyeket láttam. A Garde Républicaine zenekara a Marschallaisét fújja (csak a tambourmajor hiányzik), utánna Saint-Saens „Marche héroïque”-ját, erre masíroznak az atléták, mindegyik kezében nemzetének zászlója és üdvözölve meghajlítják a francia loboó előtt.

Az olympiad-zászlót felékesítik és újra elvonulnak előtte, hogy helyet adjanak

modoztam, én itt nem vagyok holmi előkelő idegen. Ne tektóriázzunk!

— De kérem, művész...!

— Semmi kérem. Írja meg egyszerűen, hogy ma lesz a hangversenym, remélhetőleg rosszul fogok énekelni, meglehetősen berekedtem, de ez nem tesz semmit. Holnap aztán, holnap az egész nap az enyém. Bejárom az egész Gombvár, elmegyek az iskolába, végig megyek a felső-templom alléján, ahol annyit járkáltunk a diákokkal, elmegyek a váromhoz és boldog leszek, végre egy egész napra boldog! Ennyit írjon, érti drágám! Vagy ennyit se!

Rados isszonyuan kényelmetlenül érezte magát. Néki az a bizonyos nagyvilági hang kellett, ő egy előkelő, művészi levegőtől akart izelítőt adni a gombvári publikumnak, művészi intimitásokról és most íme: mit kezdjen ő most ezzel a leányos fecsegéssel?

De a nagynevű énekesnő minden szabadosát csirájában elfojtotta. Végigsimított a haján, azt mondta néki, hogy ez a középütt elválasztott frizura nem vag arcához, ez amolyan hypermodern viselet és Rados nem gondolja, hogy azért, mert Gombvár: vidék, hogy azért egy gombvári szerkesztőnek majmolnia kell a buta és izléstelen pesti divatot és rögtön elő is vett egy piciny fésűt és azzal új frizurát csinált Radosnak, balodalt elválasztva. Aztán azt is megmondta néki, hogy ne parfümözze magát, főleg ne ez nevetéses, elég parfüm a fiatalság, az ilyen üde, szőke fiatalság. Ez az utolsó három szót oly áhítattal és andalgó tekintettel mondta, hogy Radosnak össze-vissza bujkált a vér az ereiben. Így még sohasem beszélt vele senki...

— És aztán meghívom magát holnap-

ra. Eljön velem mindenüvé, jó? Maga lesz a kísérem? Jó? És édesen kacagott. Előbb persze, még ma este, hangverseny után is, ugye, ott lesz a banketten? Remélem?

Rados szédülve türe, hogy a szobalány ráadja a télikabátját; kitámolygott a Korona rideg, hosszú folyosójára, ott bebotlott valakibe. Vid volt, az öreg kvartélymester, aki mogorva arccal a csibukját puccolta, mert nem akart égni. Csak lent, az utcán, a korzón vette észre Rados, hogy a blokkja fent maradt. De hiszen ugye volt azon egy betű írás se. Ami írás volt, az ő szívébe volt belepréselve, mely kitörölhetetlen nyomokkal...

A hangverseny kiválóan sikerült. Igaz, hogy Rainer Marcella hangszálain valami finom, nagyon finom fátul feküdt, de ezt részint nem vette észre a gombvári műértő publikum, másrészt pedig az a csöppnyi rekedtség, valami különös, érdekes színt adott a hangjának, valami ábrándos, misztikus illatot kevert a dalokba, amik extrázisba ejtettek mindenkit. Volt is ebbe valami, ebben az ábrándos misztikus illatban. Az énekesnő ugyanis, aki már Isten tudja, hányadikszor énekelte le ezt a műsort, a maga fáslut nyugalmában ráért bizonyos visszaemlékezésekre. Amikor a tarantellát énekelte például, eszébe jutott, hogy husz év előtt szerelmes volt. Itt, Gombváron. Első szerelme. Atléta alakú, mámorítóan szép ember volt, akiért meg tudott volna halni. Gyönyörű szőke emberbe, aki verseket írt hozzá, aki virágokat küldözgetett néki és meg is kérte feleségül. Szerette, nagyon szerette, de annyira nem, hogy nőül menjen hozzá. Radosnak hívták és... Amikor idáig jutott az emlékezésben, véget ért a dala, tehát véget ért az emlékezés is. Óriási taps, szűnni nem akaró taps, falengető taps. Iste-

nem, csak hagynák már abba, micsoda rút szokás ez, hisz ugyis mindegy. Minek ez önéki. Csak hagynák már a következő dalt énekelni, hogy tovább ábrándozhatna!

Most belefog egy keccses kis ónémet dalba. Ó, hogy csengenek a hangok, mint valami tündérhárfá hurjai. És folytatódik az emlékezés: Jaj, be gyönyörű volt! Minden délután a vasut felé várta. Ő arra ment haza a zongoraóráról. Levette a kalapját, megkérdezte, szabad-e vinnie a hangjegyeit... Aztán mentek, szép, apró lépésekkel, könnyedén, alig mondak egy-két szót... aztán a kapu... újra kalapemelés... Ha akkor elfogadja ezt a házasságot, most nem lenne ilyen ünnepest művész, negyvenéves lány, hanem boldog asszony. Ennek a második Radosnak a mamája... Akkor most meg is szabadna őt csókolnia. Ja, de ha nem szeretne annyira. Annyira, hogy a feleségévé legyen. Bezzeg, ezt tudná annyira szeretni. Ha nem lenne huszéves. Vagy ő nem lenne negyven...

A bankett hajnali öt órakor ért véget. Akkor már mindenki ittas volt egy kissé. Még Rainer Marcella is. Pedig ő nem szokott egykönnyen szédülni a pezsgőtől. Sorban, vagy megszokódostek az urak, vagy illedelmesen elköszöntek. A gróf, aki eleitől fogva nem jó szemmel nézte Radost, megérezve a megérzendőket, talán már fel is ment volna a Koronába lefeküdni. De így csak várt, itta egymásután az öket. Egyébként a gróf nagyszerűen bírta az ivást.

Az utolsó felköszöntő után már csupán négyen maradtak: az énekesnő, a gróf, a pocakos ügyvéd, meg Rados. Ezek ott hagyták a hosszú derékszögű bankettasztalt és fölkerekedtek. Marcella még egy-

Lambert urnak, a Comédie Française tagjának, aki elszavalta Jean Richepin ódáját: „Salut aux Athlètes”, természetesen görög jelmezben. Agamemnon után az argosai katonák és igazi feketék ütközete következett Clytemnestre palotájánál. Diderge verejtékeztem, amikor a valódi fekete senegali harcosokat rövid uszónadrágjaikban küzdeni láttam. Soha az életbe többet görög tragédiát meg nem nézek a színpadon!

Azt gondoltam, hogy két hónapi állandó figyelmes szemlélődés után, amit különösen a magán-galériákban kéthetenként változó kollektív kiállításokban folytattam, végre most már a művészetről is írhatok valamit részletesen, talán egyoldalúan, de mégis az én egyéni szememmel meglátott és kihámozott művészi akarásokról, útjásokról vagy tulzásokról. Nem hebe-hurgya, de hosszas nyugodt megfigyelések és mérlegelések után kezdett bennem kiformalódni Degas, Sisley, Cézanne grandiózitása és Picasso kétkulacos világbolonditása, meg sok-sok más eddig elrejtett kullisszatitka a mai művészetnek.

Már meg is kezdtem leírt szavakká formálni ezen kihámozott dolgokat, amikor megjelent a hír:

Expositions
de Salon de la Nationale des Beaux-Arts
és
de Salon de Artistes Français.

No ezeket még meg kell nézmem, mert elég nagy kiállítás mind a kettő és így még jobban kiformalódik agyamban az, amiről eddig kevés számú és szétszóró kiállítási helyiségekben láttam képekről alkottam magamnak.

Tényleg meg is kaptam azt, együttesen a két kiállításon annyira, hogy most már az eddig leszűrt megállapításaim össze-vissza zavarodtak, eltűntek, megsemmisültek, jómagam pedig kimerülve, összeroszkadva fekszem a díványon és megpróbálom valahogy helyrepihenni magamat. Hát hogyan! — az istenért — a képeknek ilyen több kilométerre kiterjedő oceanját

még idáig nem láttam. Hiába volt itt-ott egy csomó kőszikla-szobor ebben a képtengerben, pihenni nem lehetett. Az egyik kiállításban vagy 2500 darab, a másikban meg 3500 darab műalkotás van felrakva, rozva és mindezt nemcsak végigjárni, hanem figyelő szemmel végignézni — hát ne legyen az ember kimerülve, ne legyen megzavarodva? Minden szál, amit eddig sikerült kibogoznom, kiesüszött a kezemből.

Raffaelli, Van-Doucheu, Martin, Fournier, Fusita, Ronault, jaj, jaj mindent össze-

Hogy lettem állampolgár

Mert a ma érvényben levő törvények értelmében isten és ember előtt állampolgára vagyok Romániának.

Ez pedig nem olyan kicsi dolog, Tudom jól, hogy Blau ur, vagy Fekete ur vagy sokan, akik pedig csak éppen a múlt héten vásároltak házat a főúton, ahol az ősiakok laknak, most irigykednek rám. Ilyen fiatal és máris állampolgár! Vagy: na mondja meg nekem, hogy csinálta? Vagy: kivel van jóba a városfőnök, hogy állampolgár lett?? Beszél valakivel? Igen? Kivel beszélt? Kivel lehet beszélni? És én feszesre kidüllesztem a mellem, pedig bevaltom, tegnap egy kicsit összenyomták a harminchárom szoba előtt és titokzatosan mosolygok. Kicsit sajnálom ezeket a szerencsétleneket, akik még nem állampolgárok. Na jó, hát elárulom, hogy lettem állampolgár.

Megiótt az időző.

Csúttörtök este azzal fogad az anyám: — Fiam, itt az időző. És jöjden néz reám.

— Az időző? Jó!

— Mit jó? Hát nem érted. Az időző, az állampolgárságra.

— Jó, jó, most vacsorázni akarok.

— Ez vacsorázik. Ennek most vacsorázni van kedve. Nem érted, állampolgárság, elő kell keresni az iratokat.

— Hát ott vannak a fiókban. Tessék kivenni. Na vacsorázzunk!

Az anyám a fiókhoz megy. Kihúzza egészen. Leteszi a díványra, maga mellé veszi az újságot. Aból olvassa ki, milyen okmányok kelljenek. Születési, házassági, adó, illetőségi bizonyítvány, adókönyv. Külön a gyerekek születésje, adó, illető-

szejavart ez a 6000 darab kép; no és hogy fáj a lábam attól a sok kilométertől, amit a képek között végigkutyagoltam. Szeretném javaslatba hozni, hogy vagy mozgó-járdát, vagy autótaxit létesítsenek a tárlatra, hiszen a „concurs hippique” helyén ez sem volna ríktóan feltűnő dolog, sőt ha ríktásról van szó... no de hagyom, mert mennem kell megmasszíroztatni kimerült lábaimat és megkeresni az elvesztett fonalakat. Au revoir!

Páris, 1924. május hó.

ségi...

A vacsorámnak vége. Kifordította az egész fiókot. Az egész család okmányokat keresgél. Annak nincs meg a születésje. Szent isten ugy-e mondtam, hogy kériél Cséffáról... Itt vannak az adókönyvek 1911, 12, 13—24 évről. Egy egész kazal adókönyv.

— Fiam, vedd elő az aktatáskát, mert nem lehet kézből vinni az iratokat. Egészen tele gyömöszöltem az aktatáskát.

Tizenkét órakor fekdütnék le. Hogy milyen jól alszik az ember ennyi strapa után!...

Félhárom lehet. Már hajnalodik is. Az anyám szobájából hangot hallok:

— Alszol fiam?

Hát lehet itt aludni.

— Nem, nem alszom.

— Azt hiszem az Anna születési bizonyítványa a padon van a régi kofferben.

Te Uristen!!

Reggel izgatott mindenki.

Nahát délelőtt nyugodt vagyok. Délelőtt dolgoztam az irodában. Az ebédre nem beszélek. Az ebédutáni alvás elmaradt.

A 33-as szoba titka

Az időző 4 órára szól, de fél négy után már ott vagyunk. Nehogy elkéssünk. Mert hiszen megritka ez újság, hogy mindenki fél három perc alatt végeznek.

Ma biztosan kivétel van. Az ajtó előtt vagy hatvanan állanak.

Mi is beállunk a sorba...

Három perc. Na az már eltelt.

— Ne tessék lökdölni kérem. Hiszen ugyanis kitűrik a nevét.

— Mondja miért tolaakszik? — Nem tud vigyázni? Jaj a lábam!

— Á, jónapot Klein ur. Maga is? Mondja az illetőségéről a másolat is jó?

A három perc eltelt...

Félt. Már egészen az ajtó előtt állok. A rendőr fogja a kilincset. Háromnegyed öt. Hopp bent vagyunk. — Hű, az aktatáskám. Olyan tolongás van, hogy leesett. Felszedem az összes iratokat a földről. Toszizálnak.

A szobában mégis jobb. Megyek az ajtóval szemben levő asztalhoz.

Végre egy ismerős.

Hrihor Viktor kapitány

sétát akart, a felsőtemplomhoz az alléba. Aludni ilyenkor ugyse tud, jó lesz egy kis friss levegő. Összehuzta keblén a köpenyt:

— Jerünk, Rados, adja a karját. Egy kissé szédülök.

Elül ők ketten, utánuk a gróf, meg az ügyvéd.

Az utcán a téli reggel ködös kabútsága. Egyetlen lélek sem járt semerre. A templom tornya szinte fenséges magányban nyult ki az apró házak rézsutos fedelei közül. Az allé fái fehér kopárságukkal, a járda fagyott kongó bongása a talpak alatt, az ólmos felhőköl a sötétben fehérítő fionom hóhelyek hullottak zizzvenve.

A gróf, meg a pocakos ügyvéd valami pikészabály fölött vitatkoztak, meg-megálltak; amazok nagy előnyt nyertek. Már messze jártak, ott, ahol az allé befordul a templomhoz. Rainer Marcella fázódva, mindjobban belekarolt Radosba, aki életének legelső igazi boldogságát szűcsölte.

— Magának nem is szabadna még ilyen sokáig fennmaradni talán — mondta a nő.

Rados ebbe belepirult.

— No-no, nem szabad ezt komolyan venni. Vagy talán már nagyon is belekóstolt a lumpolásba? Lehet azt, ilyen kis városban?

Rados torka mind összébbszorult, mintha megnémult volna.

— Nini, — mondta Marcella, lekapva a fű fejről a kissé félrecsúszott kalapot, — hát szót fogadtott? Ó mennyivel szebb így a haja, oldalt választva. Én kellenék maga mellé mamának.

Rados most már, mintegy delejes parancsra, megragadta a nő keztyűtlen, pezsmailatu, bársonyos kezét és mélyen lehajolva hozzá, zokogó csókkal halmozta

el. A nő pedig hagyta egy pillanatig, két pillanatig, háromig, ötig... Zavartan hátrahátratekintet, mintegy méregetve a sötétségben a távolságot, van-e még annyi ideje, hogy most megkapja mind a két kezével ennek a zokogó, forró arcú fiúnak a gyönyörű szent emlékektől drága fejét és össze-visszacsókolja, a szemét, a száját, homlokát, a szőke haját?... de már a mögöttük jövők alig tíz lépésnyire voltak. Jöttek, meg-megálltak vitakozva, ismét megindultak... Nem, nem lehet. És nem is szabad.

Mosolyogva megsimogatta a fű arcát, aztán belekarolt és suttogva így szólt hozzá:

— Maga csacsi, csupa könny lett a kezem. Miért sir, amikor kezét csókol?

Rados zavart önkívületében alig tudta kinyögni azt a szót:

— Szégyellem, de...

Amazok már ott voltak a sarkukban. Nagyon hideg volt a reggel, a hó is mind süröbben kezdett hullani. Visszafutáltak.

A Korona előtt aztán elbucsuhtak. Vége.

Rados másnap alig akart hinni a fűleinek, amikor megtudta, hogy Reiner Marcellák már a reggeli vonattal elutaztak. Hát ez egy boldog nap?... Hát a várom?... Hát az iskola?... Hát a templom-allé?... Igen-igen, hisz ott már voltak ma hajnalban.

Délután a Korona portása egy kis csomagot hozott neki a szerkesztőségbe. A kis csomagban a vadonatúj blokkot találta Rados. Az első oldalon, a megíratlan interjú helyén hosszú, ideges betűkkel írva ezt állt: „Csacsika, nincs azon mit szégyelnie. Husz évvel ezelőtt az édesapja se szégyelte.”

A kapitány ur egészen barátságos.
— Hol lakik? Ez a maga bejelentő lapja? Tessék úrni 1913 január 1. óta Nagyváradon lakik. Egy perc. Készen van.

Egy kedves barna kisasszony nyújtja a kezét:
— Öt lelt.

— Miért kérem?

Fel sem néz. — A bejelentő lapért. Öt lelt. Minden családtag.

— De én nem vagyok itt családtag. Nagykorú vagyok!

— Öt lelt!!!

Kifizettem.

Második stáció. Andru joghallgató a jegyzőkönyvet veszi fel. Egy perc.

— Tessék Borbély urhoz menni.

Harmadik stáció.

Dr. Borbély Dezső

Megnézi a jegyzőkönyvet. A bejelentő lapot.

— Kérem a születését.

Ah! most jön amittől féltem. Hamar elő az okmányokkal. Leteszem a táskát az asztalra. Kiszedem az aktákat.

— Nem kell. A születését mutassa.

Odaadom. — Itt van kérem a többi is. Az illetőségi, a katonai, az újraltatási...

— Nem kell. Hiszen Romániában született. Itt a nyugta az öt letről. Mehet. Mehet. Minden rendben van.

Ennyi az egész!?

Hát kellett ezt úgy elfutni?

Hm! egy perc. A jegyzőkönyv: egy perc. Borbély előtt: egy perc. Összesen három perc.

Azért hét óra van, amikor készen vagyunk.

Másoknak lehet komplikáltabb. Ha később jönnek Váradra. Ha nincs meg az igazoló irata. Utólag is beadhatja. Igyekeznek méltányosan elbírálni minden esetet. Ha mindenki pontosan arra az időre jönne, ami az időzében fel van tüntetve, kevesebb tolongás is lenne.

Természetesen hátra van még aki ellenőrzi a jegyzőkönyvek adatait. Vigyáz, hogy tévedés ne

Dr. Vostinár János főjegyző

álljon elő. Az összeírás menetét ellenőrzi. Komplikált eseteket tisztáz. Előveszi az iratot és vörös ceruzával reáírja „Aprób”, hogy elfogad. Igen állampolgárnak elfogad. Most már nyugodt lehetek. Trianon, az alkotmány, az új állampolgársági törvény, miniszteri magyarázó rendelet és az összeíró és állampolgárságot megállapító bizottság szentesített határozata értelmében,

... állampolgár lettem!

(f. s.)

* „Kegyelet” temetkezés a Sas alatt.

* Amerikába utazók figyelmébe. Megtérül az utiköltsége, ha magával visz az ott annyira keresett modern kézimunkából. Nagyon előnyös árban beszerezheti Weinbergernél Str. Monastirj Zárda-utca 1. (Népkönyhával szemben.)

Naponta friss élesztő nagyban kapható Blum lisztkereskedőnél

* Koprol, az ideális hashajtó, biztosan és fájdalom nélkül hat. Kapható a gyógyszerárakban.

* Manometer! mérleg, súly és mindenféle mérő műszer hiteles javítását, telefon-felszerelést! szterga és minden fémipari munkát legszolidabb árban készít és javít. Rajz Andor elektro és precízió mechanikai műintézete Szalárdi-utca 9. sz. (Rosenzweig-palota.)

* Kitűnő géjszerekretek, vajkúpölőgépek, nyugagyak érkeztek a Tarsoly vaskereskedésbe, Saspassage.

Villamos főzők

vasalók, ventilátorok és szerelési anyagot a legolcsóbban beszerezheti
FRISCH-nél, Avram Iancu (Kossuth u.) 12.

Nagyvárad Takarékpénztár

Cassa de Păstrare din Oradea-Mare
Strada Alexandri (Teleky-utca) 2.

Telefon: 44, 1093.

Devizatelefon: 45.

oooooooooooooooooooooooooooo

Devizaautorizáció alapján

lebonyolít deviza- és valutaügyleteket. Kiállít külföldi csekket és hitelleveleket

Átutalásokat teljesít úgy belföldön, mint külföldre minden országba

Értékek megőrzésére ajánlja tűz- és betörésmentes pánccsaszekrény fiókjait (safe deposit), melyek mérsékelt díjfértés mellett bérelhetők.

Feltűnő árleszállítás! Haas Lipót

Linóleum

Gyári főlerakatában

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5

Telefon 4-63

Viszonteladókknak nagy árkedvezmény

Lerakatok:

Timișoara, Bulv. Reg. Ferd. 7.
Cluj, Str. Universității No. 1.

Leitől

gummi kabátok Férfi és női — 875.—
díval fazonban prima gu. mizással

Szövet felsővel felöltőszertű angol gummizással 1600

Viaszos vászon asztallerítő szebbnél szebb mintákkal — 80.—

Futó szőnyeg prima minőségű méterje .. 102.—

Ehédő szőnyeg nagyon szép mintával 200×300 .. 1350.—

Linoleum futószőnyeg méterje 150.—

Linoleum ehédőszőnyeg 200×250 1060.—

Linoleum padlók bevonásához 200 cm. széles .. 425.—

Otomanlakaró 160—300 .. 1650.—

Bőrvásznak kárpitosok és kocsigyártók részére erős minőségben 145.—

Megérkeztek
a finom kartonok
és a mosó delainek

minden színben
39⁷⁵ Lei
méterenként

Szővetek, selymek, vásznak, siffonok, mosókreppek, grenadinok, szőnyegek, a legolcsóbb árban

MISSIR FII & COMP

cégnél szerezhetők be.

Nem szüntetik meg püspökségeket

Dr Frentiu Valér gör. kath. püspök tegnap Bukarestbe utazott, ahol az iskolajavaslatok tárgyalásán vesz részt. Mint ismeretes, az elemi iskolákról készített törvényjavaslatra nézve a kormány és a gör. katolikus főpapság közti megegyezés jött létre, amely szerint a felekezeti iskolák megmaradnak, ugyancsak megegyezett a kormány a gör. kath. főpapsággal a felekezeti középiskolák és a tanítóképzők fenntartására nézve is. A bukaresti összejövetel most ratifikálja a létrejött megegyezést azzal, hogy a javaslatok végleges szövegezését elfogadják a tárgyalásra kitűzik.

A püspökök a konkordátum kérdésében is tájékozódni fognak a kormánynál. Arról azonban nincs szó, hogy a konkordátum bizonyos püspökségeket megszüntetne, különösen azokat, amelyeknek joghatósága más országra terjed ki. Róma, mint jelentik ilyen gyökeres változtatásokba nem megy bele, mert ez egész Európában hasonló intézkedéseket vonna maga után, holott eddig sehol sem vetettek fel hasonló megoldási tervet.

A konkordátum kérdése mindenütt feszült várakozást vált ki a római és görög katolikus hívekből és sokan sajtóságos agitációra használnák ki a tárgyalásokat. Azt hiszik ugyanis, hogy ha a konkordátum létrejön az állam és Róma között, ez annyit jelentene, hogy az unió e ténnyel beáll. Ez természetesen nem mutat sok értelmre, mert a gör. keleti s görög katolikus unióról ezidő szerint szó sincs.

Szolnay Sándor kiállítása

Negyven-ötven festményből álló gyűjteményes kiállítás keretében jelennek meg Nagyvárad műbarátjainak érdeklődése előtt egy föltétlen festőtalentum: Solznay Sándor.

Ahogy hangos reklám nélkül, tülekedésre képtelen művészi szerénységgel Solznay kis tárlatát a Katolikus Körben megnyitotta, a festő gyakorlatiatlansága szinte kiköveteli a sajtótól, hogy valahol kiegyensúlyozza Solznay üzleti érzékhiányát.

Az egymásra szaporodott kiállítások sürke sorozatában pedig igazán a legnagyobb beharangozás illenék, hogy Solznayt fogadják. Ez a harmincéves csupa erő, fiatal alkotó, aki mint maga mondja 1913-tól 1921-ig reáknyszerített hosszas téltelenség után három éve vehette csak fel újból ecsetjét, minden szemfényvesztő allűr hijján keresi magában az egyszerűség maximumához elvezető utakat. Bár kollekciójának nagyrésze tájkép, friss, me'eg, impresszióban átitatott törekvés egy új naturalizmus irányában, mégis Solznay legfőbb értékei figurális dolgai: ből ütköznek elénk. Nagy rajzoló kedve frappáns aktokban éli ki magát s nemes kompozíció érzéke ezeken a vásznanon lebilincselő módon érvényesül. Egyik legerősebb munkája ily szempontból egy lábmósó nő, valóban bravuros tudás és mély hangulat párosulása.

Solznay Sándor kiállítása a legnagyobb érdeklődést érdemi, képei megtekintését elmulasztani, magunk ellen vetett közöny. A kiállítás minden délután, vasár- és ünnepnapon egésznap nyitva van.

Parfümök az összes létező illatokban, dekaneként kimérve **kaphatók**
Farkas István Apolló drogériájában

Meggyilkoltak egy földbirtokost a felesége felbujtására

Besztercebányán fantasztikus gyilkosság történt. A gyilkosság annyira rémregénybe illő, hogy nem is lehetne komolyan elhinni, ha nem a legnagyobb és legkomolyabb bécsi lapban, a Neue Freie Pressében olvasnók. Onnan közöljük mi is a következőkben:

Draskóczy Árpád besztercebányai földbirtokost felesége felbujtására, a családnál alkalmazott nevelőnő csapdába csalta és agyonlőtte. A megrázó tragédia nagy izgalmat keltett megészerte, a részletekről a következő értesítést kaptuk:

Draskóczyék családi élete már rég nem volt boldog, azonban a földbirtokos — ki rendkívül ragaszkodott feleségéhez — sehogya se tudta magát rászánni a válasra. Az ellentéteket legujjában az élezte ki, hogy Draskóczy né nem engedte 15 éves fiukat intézetbe adni, hanem erőszakkal fogsírozta, hogy a gyermek mellé Draskóczy nevelőnőt vegyen, aki tanulmányaira előkészítse. A nevelőnőt személyesen föl is fogadta, ám a két nő nem annyira a fii tanulmányaival, mint azzal töltötte idejét, hogy a földbirtokos életét jelenetekkel és veszekedésekkel keserítsék meg.

A disszharmónia idővel oda fejlődött, hogy Draskóczy többé már az életével sem lehetett biztos, tartania kellett attól, hogy a két nő megmérgezi. Gyanúját közölte több barátjával és rokonával is, kik azt a tanácsot adták neki, hogy soha ne vegyen magához táplálékot, míg azt előbb vagy feleségével, vagy fiával meg nem kóstoltatja.

Legutóbbi napon a két asszony detektívregénybe illő tervet eszelt ki Draskóczy megrovására. A terv alapján a nevelőnő szerelmi ostrom alá fogta a földbirtokost és leveleivel kezdte üldözni. Draskóczy az ostromot visszautasította, amiről a nevelőnő beszámolt a földbirtokos feleségének. A tervet meg kellett vál-

toztatni. Ezuttal Draskóczy né panaszkodni kezdett férjének, hogy a nevelőnő bizalmasokdásokkal gyöttri, szerelmével molesztálja s hogy a házba folakodott csábító nem más, mint női áruhába öltözött férfi. A féltékeny férj, hogy az állítólagos csábítót leleplezze, végül hajlandónak mutatkozott arra, hogy a nevelőnőnek szemrelmi találkát adjon.

Légyott helyeként a nevelőnő szobáját jelölt meg, ahova Draskóczy né az ablakon kellett behatolni. Ez meg is történt. Mikor azonban a szerencsétlen ember a végzetes szobába lépett: a nevelőnő közvetlen közelből rálőtt. A golyó a koponyát találta, ám azért az áldozatnak még maradt annyi ereje, hogy kifusson a szobából vadászfegyveréért, azt gondolva, hogy a lövés kívülről, az ablakon át érte. Az udvaron erejeigotyan hullt össze, beszállították a turócszentmártoni kórházba, ahol rövidesen meg is halt.

Az időközben megszökött nevelőnő önként jelentkezett a rendőrségen, ahol eleinte elhitetni próbálta, hogy becsülete és önmege védelmére használt fegyvert Draskóczy ellen. Mikor azonban a földbirtokos barátainak tanuallomását tudomására hozták és saját leveleit felmutatták, megtört és beismerte, hogy a földbirtokos feleségének felbujtására követte el szörnyű tettet. A revolvert is Draskóczy né től kapta hozzá. Vallomását megerősíti a ház cselésnének egybehangozó vallomása, kiket Draskóczy né korábban szinte férje meggyilkolására akart rábírn.

A vádak alapján úgy a nevelőnőt, mint az épp elutazni készülő Draskóczy nént a rendőrség letartóztatta és a besztercebányai rendőrségi fogházba szállította.

Hubay Jenő hangversenye

Bevezetésképp szabadon a kritikának is mélyhódolattal üdvözlöm a városunkba tért Mesterhegedűst, a babérokkal övezett ősz zeneköltőt, aki az agg, jelenleg Amerikában élő Auer Lipót, a bécsi Rose Arnold, a genfi Henri Marteau, az öreg Seifcsik, a berlini Andreas Moser mellett Európának legkiválóbb hegedűpedagógusa. Azon kezdte, hogy meghívást nyert a brüsszeli zeneakadémia részéről ott — annak idején — Vieuxtemps megíreseedett állását elfoglalandó. Alkorkortját az egész európai kontinentet bejárta művészi tournéeokon s minden időkre sikerült virtuóz hírnevét megalapoznia. Később Pestre került vissza a Conservatórium művészeképző osztályának vezetőjeként s megalapítja a Hubay-Popper vonósnyegyet. Paedagogiai műveinek, szonádarabjainak, magyaros izű szerzeményeinek száma igen tekintélyes. Csárdajelenetét sikerrel játszik az egész világon. Irt négy hegedűversenyt is. Zeneszerzői világhírnevét a Cremonai hegedűs című dalművével teremtette meg. Legutóbbi jeles alkotásai a Petőfi symphonia, a Dante mű nyomán készült „Vita nuova” s a Tolstoj regényéből operává feldolgozott „Anna Karenina” c. dalmű, melyet Pesten is sikerrel adtak elő s amely mű jövőre Bécsben s számos német városban is előadásra kerül. Három év előtt jelent meg Hubay hatalmas két kötetre terjedő életrajza a pesti Conservatórium zenetörténelem tanárának: Haratszky Emilnek tollából.

A paedagogia körül szerzett érdemei fétől minden, zenében jártas magyar ember tisztában van, de Hubayról az „emberről” nem mindenki tudja, hogy számlálhatatlan azon vagyontalan fiúk, leányok száma, akiket ő teljesen díjtalannul — igazi krisztusi önzetlenséggel — tanított, kiképezett, legmagasabb fokig kiművelt — hangszerének mesterévé avatott s ily módon művészegzisztenciához juttatott egy kis

légió embert. Aminthogy felemlíttendő, hogy legelejétől fogva l'art pour l'art kezdte a tiszta művészetnek előtte szent ügyét s — ez külön emberi érdeme — nem a német Hans Pfitzner tanár, a „Palestrina” szerzőjének példáját követve, a gyűlölet konkolyát hintette el tanítványai lelkében, „kampóskereszt” politikát hirdetve a zenei főiskolán; ő felette áll a pártoknak, nem sorakozott soha timentőleg a „fajvédők” zászlaja alá, nem kiabált kigyót-békat Mendelssohnra, Meyerbeerre, Halévyra, Brüllre, Schönbörg Arnoldra s az ifjú Krongoldra, hanem az emberben, tanítványában mindenkor az „embert” kereste, az éret talentumot, a kiforrott geniet tisztelte s tudta érdeméhez mérten mindenkor objektíve értékelni. Csodálatos, sok irányban kisugárzó energia lakik az ősz Mesterben. Életében roppant sokat dolgozott. S még ma is időt lel mindenre. Számos bel- és külföldi mestertanítványának kiképzése mellett buzgó lelkiismeretességgel látja el a pesti zene-művészeti főiskola főzeneigazgatói teendőit. Dohnányival, d'Albertain szonátázik, triózik, vonósnyegyes élén áll s örök ifjú lelkében mindig újabb, önálló alkotások invenciózus tervei rajzanak fel.

Tegnap hangversenyére tarsolyában nem csupa mesterművet hozott, de a mit nyújtott, azt remekbe cizellált előadásban mutatta be áhítatos nagy auditoriumának. Kiváló interpretálásban szólaltatta meg Beethoven „Kreutzer szonátáját”, más kisebb kaliberű műveket, saját két Csárdajelenetét s apróságait. Kívánjuk a Mesternek, hogy bár adatnák meg neki továbbra is megőriznie jelenlegi ritka testi-lelki üdőségét s merítene erőt s munkakedvet további sikeres drámai s symphonikus zenealkotásokhoz. Hubay örök sikereinek méltó osztályrészese volt feltűnő partnerre, Pest legkeresettebb kisérője, a pompás zongoravirtuóz, az országszerzte ismert zeneszerző: Kósa György. Nagyon szép, emlékeztetés est volt.

Figyelem!
Jól mosható
karton és delén

méterenként
39 LEI

1 méter mosó selyem minden színben **169 Lei**
Renaissance Bul. Regele Ferdinand 2.
(v. Rákóczi-ül)

A Magyar Nemzeti Bank ünnepélyes alakuló gyűlése

Budapest, május 24. Tegnap délután tíz órakor a Tudományos Akadémia dísztermében tartotta meg a Magyar Nemzeti Bank alakuló gyűlését. Az ünnepélyes alkalomból a terem zsúfolásig megtelt. A közgazdasági, pénzügyi, politikai élet számos tényezője voltak jelen.

Az ülést Kórányi pénzügyminiszter nyitotta meg nagy beszéddel, amelyben méltatta az alakulás jelentőségét. A gyűlésen 243.170 részvény volt képviselve a közfelkiáltással Popovics Sándort választották meg elnöknek. Popovics az Osztrák Magyar Bank volt kormányzója, rámutatott a Nemzeti Bank főcéljára, mely a pénz értékének állandósítása.

Ezután a közgyűlés az alapszabályokat változtatás nélkül egyhangúlag elfogadta, majd közfelkiáltással megválasztották a főtanácsosokat és pedig: Bernáth Istvánt, ifj. Chorin Ferencet, Heinrich Antalt, báró Kornfeld Mórt, báró Madarassy-Beck Marcellt, Meskő Pált, Papp Elek bárót, Somsits László grófot, Ullmann Adolf bárót, Végh Károlyt, Walder Gyulát, Weisz Fülöpöt. Végül Kórányi felolvasta a kormányzó átiratát, amelyben Popovics Sándort a Magyar Nemzeti Bank elnökévé nevezik ki.

?

Hallotta-e már, hogy Bura Károly és Sándor a mai naptól fogva régi helyükön, a PALACE KÁVÉHÁZBAN játszanak?

A csata

(La Bataille)

Claude Farrère regénye után készült filmek

A csata

(La Bataille)

egyik jelenetében látható az orosz-japán háború legnagyobb tengeri ütközete

A csata

(La Bataille)

Japán jelenetei mind Japánban lettek felvéve.

A csata

(La Bataille)

Főszereplője: **Sessue Hayakawa** japán filmművész s Mosjorikin mellett, a párisiak kedvence

A csata

(La Bataille)

felülmúlja az összes eddigi filmeket.

A csata

(La Bataille)

nagyszabású filmek vasárnap kerül bemutatásra az Atlantic nyári moziban és az Apolló mozgósínházban

ÜLDONSÁGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adoli Részvénytársaság
Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hóra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy hóra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda. (Telefon ...)

* A kisebbségi lapkiadók szervezkedése. A romániai magyar napilapok súlyos harcokat folytatnak egzisztenciájukért, a melyeknek egyedüli bázisa: a lap elárúsítása, az előfizetési díjak és a hirdetések közlése. A lapok fenntartása mindinkább drágább, a bevételi lehetőségek ellenben egyre szűkebb térre szorítkoznak. Ezért mozgalom indult meg a lapkiadók körében, hogy megszervezzék a romániai kisebbségi napilapok szindikátusát, amelynek segítségével együttes erővel igyekezzenek érdekeiket megvédelmezni és fennmaradásukat biztosítani. A szindikátus alakuló gyűlése ma lesz Nagyváradon a Kereskedelmi Csarnokban az összes erdélyi magyar lapkiadók részvételével.

* Új közbiztonsági főfelügyelő Nagyváradon. A belügyminiszter a közbiztonsági szolgálat országos ellenőrzésére új főfelügyelői állást szervezett s annak vezetőjévé Mihai Josef, Nobile Montemira csendőrezredes nevezte ki. A főfelügyelőség székhelye Nagyváradon van, ahol a kiváló csendőrezredes már eddig is széles körben ismerik és nagyrabecsülik. Az új főfelügyelő tegnap a Nagyvárad szerkesztőségét is megisztelte bemutatkozó látogatásával és kifejezést adott ama meggyőződésének, hogy a közrend és az állambiztonság megvédelmezése terén a sajtó mindig értékes szolgálatot tehet.

* Marasti-film Nagyváradon. A Marasti Társaság, amely a nevezetes csatahelyen templomok és iskolák emelésére törekszik, nagyszabású filmet vett föl Marastin s ezt a színes és érdekes, a mellett nemes célt szolgáló filmet csütörtökön este 9 órakor mutatja be Nagyváradon a Kath. Körben.

* Felfüggesztették az élesdi főjegyzőt. Dr Popovici Miklós vármegyei prefektus Kalmár Zoltán élesdi főjegyzőt állásától felfüggesztette. A felfüggesztett jegyző helyettesítésére Sulyok Zoltán lugosi jegyzőt rendelte ki.

* A kolozsvári Marianumot nem veszi el az állam a katolikus egyháztól. A Lupta híradása nyomán az egész erdélyi magyar sajtót bejárta az a hír, hogy a közoktatás most készülő reformjával kapcsolatban a közoktatásügyi miniszter több kisebbségi iskolát meg akar vásárolni, vagy el akar venni? — az állam számára, így köztük a kolozsvári Marianumot is. A kormány felhivatalos lapja, a Viitorul — mint bukaresti tudósítónk táviratozza — mai számában illetékes hatóságoktól nyert értesülés alapján azt közli, hogy a Lupta fentebb említett híradása minden alapot nélkülöz és a közoktatási reformban szó sincs kisebbségi iskolák megvásárlásáról, vagy az állami tulajdonba való vételéről.

* Az Egyetértés megverte a Nacot. A péntek délutáni mérkőzést nem kísérték sportkörökben sem nagy figyelemmel és mindenki biztosra vette a Nac győzelmét legalább 2-3 gólarányban. Eppen ezért hozott váratlan meglepetést a pénz-

teki eredmény. Az erősen tartalékoló Nac nem tudta megállani a helyet a sok lelkesedéssel és szívóssággal játszott Egyetértés szemben. Ezt a nyomottságot már a mérkőzés elején érezni is lehetett és a játék nem is volt élvezetes. A Nac néhány ügyes kombinációval lejutott az Egyetértés kapujáig, a kapus azonban kivédte minden támadást. Eredmény 1:0 az Egyetértés javára. A mérkőzést dr Morár vezette.

* Sirkövetés. Boldogult jó apánk és jó férjem sirköveit 25-én, délután 6 órakor állítjuk fel. Nehai Frankl Zsigmond gyermekei és Wiener Jenőné.

* Elégtétel egy megrágalmazott jegyzőnek. Popa Péter lelkész, Szomja János bíró és Szomja Demeter körösszegi lakosok Balogh Imre barátai körjegyzőt állandóan támadták és legutóbb a hatóságok előtt több visszaéléssel vádolták meg. A felettes hatóságok a fegyelmit megelőző vizsgálatot lefolyatták és Balogh Imre körjegyzőt teljesen ártatlannak találták. Most hatóság előtti rágalmazás címen vonta felelősségre Popa Pétert és társait a nagyváradi járásbíró és egyik legutóbbi tárgyaláson mindhármat bűnösnek mondták ki. Az ártatlanul meghurcolt jegyzőnek teljes elégtételt szolgáltatott és rágalmazóit 1000—1000 lei pénzbüntetésre, vagy meg nem fizetés esetén elzárásra ítélte.

* Öngyilkosok lettek, mert elvették lakásukat. Szomorú tragédia történt péntek éjjel Budapesten. A Váciutca 79. számú ház harmadik emeletéről leugrott Szemeré Leoné 40 éves asszony 20 éves Henriette nevű lányával. Szemeré azonnal szörnyet halt, leányát haldoklóvá a Rókus kórházba szállították, ahol rövidesen meghalt. Szemeré Leoné és leánya azért lettek öngyilkosok, mert a lakáshivatal elrekvirálta lakásukat.

* Haggibor—Nac mérkőzés lesz ma, vasárnap délután 6 órakor. Előzőleg Makabae—Nac kombinált csapata játszanak.

* Kis állattenyésztők jelentkezzenek. Hasas Sándor megyei főállatorvos felhívja azokat, akik kisállatok tenyésztésével foglalkoznak, hogy az egyesület alakítása céljából címeiket jelentsék be nála (vármegyehez I. főorvosai hivatal).

* Halálos végű fürdés. Tegnap délután a Körösben fürdött Tokai Dezső 15 éves asztalosinas. A Pankolits-uszodától feljebb uszált a munkaszünetet tartó kisinas társaival, amikor elragadta az ár és pár perc alatt megfulladt. A hatóságok az idén először előforduló halálos végű fürdés alkalmából fokozottabb figyelemre hívják fel a szabadban fürdőzőket.

Dorian-filmszínház

Ma, vasárnap utoljára

Santa Mária

Kalanddráma 6 felvonásban.

A főszerepben MICHAEL BOHNEN.

3 órákor mérsékelt, 5, 7 és 9 órákor rendes helyárral előadás.

Hétfőn lesz: bemutatva

A meztelen igazság

Társadalmi dráma 6 felvonásban.

A főszerepben: MEMCHELLI.

Előadások 6 és 9 órákor kezdődnek.

Ne féljen, nem sir a gyermeke, ha Höfer-gyermekhintőporral és Höfer-gyermekkrémrel használ

* **A Házulajdonosok Szövetsége** ma délután 10 órakor a Vigadó-mozgósínházban dr. Lazar Aurél országos képviselő vezetése mellett igazgatósági ülést tart. Az ülés egyetlen tárgya a házulajdonosoknak az „Építobank Részvénytársaság” alapításán részvételre megbeszélése és ekként a nyomasztó lakásinség és lakásrekvirálás megszüntetésének lehetővé tétele. A tárgy rendkívül fontos és közérdekű voltára tekintettel az összes házulajdonosok részvételét és pontos megjelenését ezúton kéri a Házulajdonosok Szövetségének elnöksége.

* **Képaució a Rimanóczyban.** Miután hétfőn este zárul Balla Béla, Kiss Károly és Paál Albert együttes kiállítása — a kiállító művészek egyénimelyike képauciót rendez műveiből — vagyis kiállítást. A kiállítás anyaga felett, megvétel céljából, Balla Béla festőművésszel egy helybeli bank is tárgyal s ha megegyezés jön létre, a bank megbiz valakit, hogy az egész anyagot Bukarestbe vigyék le kiállítás céljából. A bankot az a nemes intenció vezeti, hogy a kiállító művészek nyári tanulmányútját előmozdítsa. Sajnájuk, hogy a kiállító erdélyi művészek rossz időben nyitották meg kiállításukat, amikor kiállítás kiállítás követett s a közönség is belefásult már a tárlatokba, de ez a kiállítás minden érdeklődést megérdemelt, mert komoly, szép és abszolút művészi munkákkal szerepel. A Váradon is előnyösen ismert Balla Béla, aztán Kiss Károly és Paál Albert.

* **Egy millió rendkívüli és póthitel kéri a város.** Ma utazik Bukarestbe dr. Popovici prefektus és dr. Bucico polgármester, ugyancsak a napokban utazik le Benedek pénzügyi tanácsos, hogy a város által kért rendkívüli és póthitel jóváhagyását keresztülvigyék. A város a következő póthitelt kérte: a 4 orvos telefonfelszerelésére 25 ezer lei, a szegények segélyezésére 50 ezer lei, a vámosok jutalékára 30 ezer lei, a közevetávos visszatérítésre 50 ezer lei, 50 ezer lei kulturális célokra, 10 ezer lei a katonazenekar segélyezésére, 440 ezer lei a tisztviselők újabb drágasági segélyére. 50 ezer lei a rendőri lovakk tartására. A városi taxák összeírás és a lakáshivatal tisztviselői részére 250 ezer lei. A kért póthitel összege 714 195 lei, a rendkívüli hitel összege 269 340 lei.

* **Megkezdik a piaci árusítóbarakkok építését.** A városi tanács legutóbbi ülésén megbizta dr. Mangra főügyészt, Köszeghy főmérnököt és Benedek pénzügyi tanácsost, kezdjenek tárgyalásokat a nagyobb fatermelő vállalatokkal, hajlandók-e a piactéri árusító barakkok építéséhez szükséges fát, szállítani, úgy, hogy aztszak a jövő évi költségvetés terhére a jövő év elején fizesse ki a város. A készkiadások fedezésére pedig kölcsönveszik a közlelmelési alap megmaradt 800 ezer leiet. Ha erre megvan a bukaresti jóváhagyás, a barakkok építésére kiírják az árlejtést. A barakkokat, amelyeket kilencven munkanap alatt felépítenek, három évre tervezi bérbeadni a város, úgy, hogy az első évi bért egy összegben az árlejtés napján le kell fizetni.

* **Héber tanfolyam.** A Zeiré Mizrachi dijtalan héber tanfolyamot nyit. Érdeklődni lehet f. hó 28-án szerdán este 8-9 óra között az Ivriában, Str. Cuza Voda 2. Egyben tudatja, hogy minden szombaton d. u. 3 órakor talmudi előadások tartatnak. Kulturális bizottság.

* **Műkedvelő előadás a Kath. Legényegyletben.** A Kath. Legényegylet ifjusága június 1-én, este 9 órakor ismét színre hozza Mellau-Losonczy Gábor Jaius leánya című biblikus drámáját a Kath. Körben. Losonczynek e kiváló alkotását legutóbb több magyarországi városban is előadták és óriási sikert ért el Debrecenben, Nyíregyházán és Veszprémben. Nálunk is méltán számíthat a nagy közönség érdeklődésére, mert most az igazgatóság és rendezőség oly tehetséges műkedvelőket fog színpadra állítani, amilyenekkel más egyesület nem dicsekedhetik. Jegyek kaphatók az „Órszem” könyvkereskedésben. Részletes műsort legközelebb hozzuk.

A Magyar Párt intéző-bizottsága nagy izgalmak közepette megtartotta ülését

Gritta rendőrprefektus jelen akart lenni az ülésen — Minden árnyalat hajlandó tárgyalni a kormányval, de nem hajlandó a vezetőséget felalldozni — Indítvány a brassói nagygyűlés elhalasztására — Határozat csak holnapra várható

Lapunk első oldalán Kolozsvárra kiküldött munkatársunk beszámol a Magyar Párt intéző-bizottságának üléséről, illetve az ülés feloszlatajáról. Az intéző-bizottság azonban délután megtartotta tanácskozáását. Kiküldött tudósítónk jelentése erről a következő:

Délután 3 órakor nyitotta meg a Magyar Párt intéző-bizottsági ülését Ugron István s bejelentette, hogy a párt az ülés megtartására megkapta az engedélyt.

Ugyanekkor azonban az ülésen megjelent Gritta rendőrprefektus is, aki végig akarta hallgatni az ülést.

Az intéző-bizottság erre egyhangulag kijelentette, hogy a rendőrprefektus jelenlétében nem hajlandó tárgyalni. Gritta prefektus a hadtestparancsnokság rendeletére hivatkozott, mely őt az ülésen való részvételre felszólította s kijelentette, hogy nem hagyhatja el a termet.

A bizottság erre az ülést felfüggesztette és Gritta rendőrprefektus eltávozott, majd négy óra felé visszatérve bejelentette a Magyar Pártnak, hogy a hadtestparancsnokság elállt az ülésen való részvételétől, melyet akadálytalanul megtarthatnak.

Maga a tanácskozás zárt és arról csak hírek szivárognak ki.

Bernády György kamarai képviselő a Nagyvárad munkatársának a következőket mondotta:

— Nézetem és ebből nem csinállok titkot, hogy a kormányval tárgyalni kell feltétlenül és annál is inkább, mert egy miniszter mutatott hajlandóságot erre, viszont az is a nézetem, hogy a brassói gyűlést el kell halasztani. Az intéző-bizottság küldjön ki a tárgyalásra megfelelő tagokat, miután azonban a tárgyalások az elsején tervbevert brassói gyűlésig nem fejezhetők be, az országos gyűlést el kell halasztani.

* **Aranyparításban kapják fizetésüket a magyarországi állami tisztviselők.** Budapestről jelentik: A minisztertanács elhatározta, hogy a közalkalmazottak júniusi illetményeit még nem aranyparításban folyósítják. A májusi illetményeken felül azonban a tavalyi júliusi fizetések kétszeresét kapják segélyképpen a magyarországi állami tisztviselők. Juliusban már az aranyparítás lép életbe s ezzel Magyarország erején felül segít lerongyolt tisztviselőin.

* **A Népkyhja céljaira** Glück Henrikné 100 leit, Rothbart Edéné 60 leit és Gerő Mórné 50 leit adományoztak, mely adományokért hálás köszönetet mond az Elnökség.

* **Megérkeztek a román olimpikonok** Párisba. Párisi távirat jelenti, hogy Románia olimpiai futbalcsapata Suciu nemzeti kapitány vezetésével péntek délben odaérkezett. A fogadtatáson jelen volt a párisi román követség képviselője és az ottani román kolónia számos tagja.

* **Férfiszabó iparosok gyűlése.** Felkérjük az Ipartestület kötelekebe tartozó összes férfiszabó iparosokat, akik munkásokkal dolgoztatnak, hogy f. hó 25-én, azaz vasárnap d. e. 9 órakor a munkásokkal kötendő kollektív szerződés megkötése ügyében az Ipartestület helyiségébe gyűlésre okvetlenül és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Kesztenbaum Juliska** fiúszalonnájában, Rákóczi-ut a legfinomabb kézzel himzett női fehérnemű kapható.

addig, amíg az előzetes tárgyalások befejeződnek. Nem lehet a magyarságot feleslegesen egy fél millió költségre verni csak azért, hogy onnan küldjenek ki egy tárgyaló-bizottságot, amelynek a munkája után újból össze kellene hívni a közgyűlést. De annak sincs értelme, hogy Brassóban a lemondó tisztikar helyére a választásokat megválasszuk és lehet, hogy már egy hónap múlva a kormánnyal való tárgyalás azt követelheti meg, hogy másik tisztikart válasszunk.

Körülbelül Bernády Györggyel egy véleményem van a párt jobboldali szekciója. Munkatársunk véleményt kért Sebesi János volt udvarhelyi alispántól is, aki azt felelte, hogy a brassói gyűlést meg kell tartani, de ha a vezetőség más nézeten van, ő csatlakozik azokhoz. A baloldaliak követelik a brassói gyűlés megtartását.

Az ellentéteket a folyamatban levő tárgyalások valószínűleg elsimítják, de a határozatról ebben a pillanatban még nem lehet fogalmat alkotni. Ugron István a következő kijelentést tette az intéző-bizottsági ülésen:

— En önként felajánlom a helyem és elvonulok, ha a magyar összes ségnek ez hasznára lehet.

Az esti órákig kiszivárgott hírek szerint az intéző-bizottság még az elején tart a tárgyalásainak és Jakabffy Elemér ismeretes levele fölött vitatkozik. Általában azonban el lehet mondani, hogy ha a gyűlés hangulata minden méltóságteljes magatartás mellett is izgatott, de a Magyar Párt kellő nyugalommal tekint az események elébe. Az izgalmat megmagyarázza, hogy nagy horderejű lépésekről van szó, amiket elhamarkodni nem lehet. Lapunk zártakor még az intéző-bizottság ülése nem ért véget és nem lehetetlen, hogy még vasárnap is folytatják a tanácskozást.

* **Orvosi hír.** Dr. Keszler Hermann fül-, orv- gégeorvos, rendelőjét Rimanóczy-utca 2. szám alá helyezte át (Rákóczi-ut sarkon).

Dr. N. Rusdea volt egyetemi első tanársegéd, kórházi főorvos, ideggyógyász, megkezdte rendelőit Rimanóczy-utca 9. sz, Parcul Eminescu 14. Rendel 3-5-ig.

* **Feledi Sándor ingatlan értékesítő** irodája Szaniszló-utca 1. szám.

Vigadó mozgósínház

Ma, vasárnap utoljára

La Garconne

Két rész, 12 felvonás, egy előadásban.

A főszerepben: **France Dehlia**

Csak felnőtteknek!

Fél 9 órakor rendes helyáru, 6 és 9 órakor mérsékelt emelt áru előadás

* **Fejfélas, szédülés** legtöbbször a belek szabálytalan működéséből származik. Koprol az ideális hashajtó biztosan megszünteti.

* **Kocsigyártó iparosok gyűlése.** Felkérjük az Ipartestület összes kovács, kerékgyártó, nyerges és fényező iparosait, hogy e hó 26-án, azaz hétfőn este 6 órakor az Ipartestület helyiségében tartandó közgyűlésen tekintettel a tárgy fontosságára, teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Hölgyek! Saját érdekük,** hogy megtekintsék Rimanóczy-utcan Kertész Reklam üzletének nyári francia ettanin ujdonságait, melyek meglepő olcsók.

* **Lakatos Sándor halála.** A biharmegyei zsenricsaládok között legismertebb volt a Lakatos-család, amelynek nesztora, Lakatos János 96 évet élt, fia Lakatos Antal ma 85 éves. Az unokák közül csikszentsimoni Lakatos Sándor volt nagyváradi pénzügyigazgatósági számtanácsos, legutóbb huszárezredes, mint velünk közlik, Szombathelyen hirtelen elhunyt. A haláleset a Lakatos-, Ferdénvizi, Baranyai, Beöthy- és Márkus-családokat borította gyászba.

* **Elvesztette kenyérkeresőjét.** Tegnap egy szegény asszony kereste fel szerkesztőségünket s elmondotta, hogy a neve öv. Nagy Sándorné, akinek Béla nevű 19 éves fiát a vasut elütötte s meghalt. Semmi kárpótlást nem kapott. Fia tartotta őt és 2 gyermekét s most segítség nélkül áll. Aki segíteni akar rajta: küldje be adatait a Nagyvárad kiadóhivatalába.

* **Az iparigazolványok kicserélése.** Értesítjük az Ipartestület kötelekebe tartozó összes képesítéshoz kötött iparosokat, hogy az előjáróság rendelete folytán magyar nyelvű iparigazolványaikat az államnyelvre kell lefordíttatni. Ez ügyben az iparosoknak a kicserélést az Ipartestület hivatala eszközli, miért is felhívjuk tagjainkat, hogy a régi iparigazolvánnyal az Ipartestület hivatalába d. e. 9-től 12-ig jelentkezzenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

Darvas harisnyái a legjobbak.

* **Felhívás a husiparosokhoz!** Értesítjük szakosztályunk minden tagját, hogy a husárjegyzéket üzletükbe kifüggeszteni el ne mulasszák. Az új árjegyzéket annál is inkább, mert azok kifüggesztése hatóságilag ellenőrizve lesz. A legújabb árjegyzék az Ipartestület hivatalában hivatalos óra alatt beszerezhető. Tisztelettel a szakosztály Elnöksége.

**Mosó delain métere 38 Lei, 80 széles
Leitner Márlonnál.**

* **Eltűnt egy tizenkét éves fíu.** Tegnap jelentették az államrendőrség bűnügyi osztályának, hogy Komáromi-utca 12. szám alatti lakásáról eltűnt Barát Ferenc 12 éves szabóinas. Barát Ferenc fejlett, magas, szőke, kékszemű fíu volt. Aggódó szülei ezúton is kérnek mindenkit, aki tud valamit az eltűnt kisfiuról, jelentse a rendőrségnek.

Kerékpár alkatrészeket

legolcsóbban beszerezheti
FRISCH-nél, Avram Iancu (Kossuth-utca) 12

Claude Farrere

minden regénye szenzáció

A CSATA

(La Bataille)

című regénye filmen.

Főszerepben: **Sessue Hayakawa**
japán filmművész. Világszenzáció

* **A mozi-rovat lapunk 19-ik oldalán található.**

* **A bécsi boxversenyt a filmfelvétel döntötte el.** Képek a filmmilliók életéből. A kuruzsok második utja a világ körül. Hanny Weisselencében, Hanc a látványossági adók ellen, Jackie Coogant szigorúan neveli a papája. A jövő mozija és sok más érdekes híreket tartalmaz a „Film Riport” gyönyörűen illusztrált, ma megjelent legújabb száma. Kapható az összes újságüzletben.

* **Elvesztett egy német juhász kutya.** Coroiu Sándor pénzügyigazgatónak elvesztett egy német juhász kutya. Nyomra vezet, vagy megtaláló jutalomban részesül.

* **Halálozás.** Özv. Molnár Lajosné, szül. Szemán Gizella 64 éves korában elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 5 órakor megy végbe Beöthy Ödön-utcai gyászházban. — Buday Sándor építőiparos polgár 28 éves korában elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután fél 4 órakor megy végbe Solyom-utcai gyászházban.

* **Dr Rác szanatórium és gyógyfürdőintézet,** Nagyvárad Str. Pr Carol 7. Vízgyógykurái, szénsavas, villany, hő, fényfürdői, beléző gyógymódjai megnyiták; idegessék, gyengeség állapotok, feji, szív, gyomor, bél, vese stb. betegségek gyógyítása. Hízó-fogyó-kurák. Szobák penzióval.

* **Brázay Kalogén fogkrémjét használja,** hogy foga ragyogó fehér legyen. Mindenütt kapható.

**Újabb minás grenadinok mlr. 78 Lei
Divalos Eponge-ok minden színben
100 L. Consum áruház Bul. Reg. Ferd. 11**

* **Megérkeztek a legfinomabb angol szövetek** Szikszav urisabóhoz Parcul Eminescu (Betegseglyőző mellett.) Legújabb francia szabás!

* **BORTNÉ-KALAP 200 lei a „Ritában.”**

* **Vérszegény, ideges, gyöngye tüdőjü,** vagy gyomru gyermekeiket küldjék teljes bizalommal a szülők Tusnád-fürdő (Csik-megye) ősfenyvesének gyönyörű helyén fekvő Gyermek- és Leány-Othonába, ahol állandó nevelői és orvosi felügyelet és kitűnő ellátás mellett teljes megerősödést nyerhetnek. Bővebb felvilágosítást nyújt özv. Csordacsics Ferencné, naponta d. u. 6-tól negyed 8-ig a Kath. Köroben.

* **RITA UJDONSÁGAI FELTÜNŐEK** Teleki-u. 24.

* **Ha reuma kinozza,** használja azonnal Pöstyén csodás iszapját, mely a leghatásosabb gyógyító eszköz. A világhírű Thermania Palace fürdőszállóban már napi 65 Kc-től feljebb kapható teljes penzió. Felvilágosítások telefonon is Rózsa Drogueria Cluj, Strada Londrei 21., ahol eredeti pöstyéni iszapkocka is kapható házikurára.

* **Legjobb arcszépítő Földes Margitkrém**

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u.: Bucsukeringő, Pintér Böske vendégjátékával, bérleten kívül, rendes helyárakkal.

Vasárnap este: Hattyulovag, Pintér Böske vendégjátékával, bérleten kívül, premier helyárakkal.

Hétfő: Pompadour, Pintér Böske vendégfőlép-tével, A) bérlet 114. szám, premier helyárakkal.

Kedd: Pompadour, Pintér Böske főlép-tével, B) bérlet 115. szám, premier helyárakkal.

Szerda: Elssler Fanny, Pintér Böske bucsufel-lépése, bérleten kívül, premier helyárakkal.

Csütörtök: Hárem, vígjátékújdonság 1-ször, Gellért Irén vendégfőlép-tével, rendes helyárakkal A) bérlet, 116. szám.

Péntek: Hárem, vígjáték-újdonság 2-ször, Gellért Irén vendégfőlép-tével, B) bérlet 117. szám, rendes helyárakkal.

Szombat d. u.: Gyermekelőadás és az Antalfi első éves növendékek vizsgája, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Szultána, operettújdonság 1-ször, bérleten kívül, premier helyárakkal.

Vasárnap d. u.: Műsoros délután és az Antalfi II-od éves növendékek vizsgája, mérsékelt helyárakkal, kezdete 3 órakor.

Vasárnap d. u.: Cigánybáró, mérsékelt helyárakkal, kezdete fél 6 órakor.

— **Pintér Böske főlépései.** A hét első felén Pintér Böske fullépte köti le egészen ma, vasárnap délután rendes esti helyárakkal a Bucsukeringő, este bérleten kívül a Hattyulovagban játszik Pintér, hétfőn este A) bérletben, kedden este B) bérletben a Pompadour fogja előadni, szerdán este pedig bérleten kívüli előadásban bucsuzik Pintér Böske az Elssler Fanny operettben.

— **A Hárem.** Vaida Ernőnek, a Szerelműsára és a Trónörökös színmű szerzőjének legújabb nagy-sikerű darabja, a Hárem kerül bemutatásra e héten. E nagyszerű vígjátékban minden kitűnősége mellett külön érdekességet ad az, hogy Gellért Irén, az aradi és temesvári színházak volt kiváló tagja fog benne, mint vendég főlépni. A Hárem csütörtökön A), pénteken B) bérletben kerül színre, a főszerepekben Jósika, Gellért Irén, Földes, Sorr, Madas és Bähr Matyiával a vezető szerepekben.

— **A Szultána.** A színház igazgatósága semmi költséget nem kímél és ragyogó díszes kiállításban fogja színre hozni szombaton este Győri és Vadas ma már egész Erdély színpadjain nagy sikert aratott táncos operette, a Szultánát, melyet jövő ősszel már a budapesti Királyi színház is műsorra fog kitézni. Az operettnak különös érdekességet ad az, hogy a szerzők Tutankhamen sírját mutatják be az első felvonásban. Az első felvonás változásában már a sir belsejét mutatják be, a II. felvonás a háremben játszák, a III. felvonás pedig egy mozgóhajó fedélzetén. Mindezt teljes korhűséggel és tökéletes-séggel állítja elő Hetényi főrendező, akinek a Szultána operett lesz egyik legtekélyesebb rendezői munkája. A zenei részeket Szathmáry karnagy tanítja be, a színdarab, modern és keleti táncokat pedig Misoga tanítja be, a ki maga is egy kitűnő szerepet játszik az operettben. Az operett többi szerepét Kovács Kató, Zilahy, Pogány, Borovszky, Misoga, Madas, Vigh, Galambos, Pattantyus, Sorr játszik. A Szultána öt egymástutáni előadásra van kitézve, szombaton és vasárnap este bérleten kívül, premier helyárakkal, hétfőn, kedden bérletben rendes helyárakkal és szerdán este ismét bérleten kívül, de rendes helyárak mellett lesz a Szultána a színház műsorán. Minden egyes előadására a Szultána operettnak már most meg lehet váltani a jegyeket.

TÖZSDE

Zürich, május 24. Nyitás: Newyork 566 egy., London 2464, Páris 3055, Prága 1670, Milánó 2500, Bukarest 270, Budapest 0.0067, Bécs 0.0079 18, Berlin 10 0-a 133.

Bukarest, május 24. Zárlat. Devizák: Páris 1175, London 926, Newyork 212, Róma 935, Zürich 3760, Bécs 29 fél. Prága 625.

Valuták: Font 920—925, frank 1178—1180, svájci 37—38, lira 920—930, dinár 255—260, dollár 210—211 fél, osztrák 29—29 fél, magyar 23—24, szokol 615—625, leva 145—150, drachma 427—430, török lira 106—108, marka 48—49, Napoleon 760—770.

Zürich, május 24. Zárlat: Berlin 10 0-a 133, Amsterdam 211 háromny., Newyork 566 egy., London 2459, Páris 3065, Milánó 2502 fél, Prága 1670, Budapest 0.0067 fél, Belgrad 697 fél, Bukarest 270, Bécs 0.0079 ötny.

Budapest, május 24. Gabonatözsde. Kedvező hangulat a bankközi forgalomban. Az ekzekuciós eladások megszűntek. Magasabb pénzajánlatok. A gabonapiac lanyhább, tisztavideki buza 347 fél, dunántúli buza 340, rozs zalamegyei 310—315, pest-megyei takarmányárpa 290, sörárpa mis-kolevidéki 325 ezer korona.

izáznál több őskori sirt ástak fel Biharon

A bihari őskori sírok feltárását egyelőre félbeszakította dr. Roska Márton archeologus egyetemi tanár, az Erdélyi Múzeum igazgatója. A feltárási munkálatok félbeszakításának oka kizáróan az, hogy a professzor a rendelkezésére bocsátott összeget elhasználta már, bár éppen most akadt a temető közepébe, ahol az utolsó két napban végtelen értékes leletekre bukkant. Közben két napot Ermi-hályfalván és Ottományban töltött és az ottani őstemetőket tanulmányozta.

Tekintettel arra, hogy történelmi megvilágítások szempontjából nagyjelentőségű minden régi telep felkutatása, munkatársunk ismételten felkereste munkája közben a professzort.

Dr. Roska Márton, aki tíz emberrel hat napig kora hajnaltól késő estig dolgozott a bihari őstemetőben, 124 sirt tárt fel. Epen egy őskori lakást tárt föl, amely a temető területén volt. A lakás két és fél méter széles és 3.70 m. hosszú. Földje jól ledöngölve és betapasztva. A lakás üres volt. A professzor eddigi eredményéről a következőkben válaszolt:

— Roppant sora van itt a temetkezésnek, sokszor egymás felett három nivóban. Kétségtelen, hogy ez volt a bihariak első temetője is és az állandó megtelepülés utáni időt is mutatják a sorok azzal, hogy a sírúknak bizonyult terraszon, ahol az első temető fekvött, régebbi sírokat is megbolygattak a egymás fölé temetkeztek. Így került egymás fölé három korszak: a kőkorszak vége, a rézkor belenyúlott a bronzkorszakba és az Árpád-kor. A csontvázak 170—180 cm. magasságot mutatnak, tehát magas növésű emberek voltak. Nagyrésztük felnőtt ember, gyermekcsontváz nagyon ritkán akad, ami az akkori kedvező egészségügyi viszonyokat jellemzi. Általában erős, jól táplált, jó fenntartású emberek voltak s ennek köszönhető, hogy a nagyváradi múzeum tekintélyes koponya-gyűjteménnyel fog gyarapodni, ami mint antropológiai anyag is nagy értéket képvisel. A kort jellemző hajkarikák, fülbevalók, gyűrűk, gyöngyök (üveg pásztaból) és egy csontváz mellett talált ezüst kereszt, mind érték. Valószínűleg pap volt a kereszt tulajdonosa (Árpád-kor) és a temető közepébe temették, köréje pedig a gazdagabbak temetkeztek, amit a feltárt sírok gazdagsága tanúsított. A nép jómódja mellett bizonyít, hogy az ékszerek anyaga nagyobb részt ezüst s van közöttük egészen masszívus darab is. Azonkívül nemcsak párosával fordulnak elő ékszerek, hanem négyhat darabot is találtunk ezekben a sírokból. Végtelen nagy veszteséget okoztak az eddigi téglavetési áások a temetőben, legalább 500 sirt tettek tönkre. De még legalább 250 sirt lehet remélni a terraszon. Reményem van, hogy a földvár felé haladva, rézkori telepek érintetlen részét is megtalálhatjuk s akkor a rendszeres kutatással sikerül majd hitelesíteni a múzeum eddigi anyagának tekintélyes részét, úgyhogy ezek tudományos értéke is nő a bihari ásatásokkal. Találtam már kirabolt népvándorláskori sirt, amelyben csak egy vasollós s egy fenékö maradt. És a sír egy őskori lakásban volt beleásva, amely viszont egy őskori cserepet adott. Ezt a lakást is megromgálta már a téglavető munkások ása.

— Minthogy a talált kereszt szerint keresztények s valószínűleg magyarok voltak a felső réteg csontvázai, hogyan került soknak obulus a szájába?

— A régi magyaroknál, keresztényeknél még volt az obulusnak a halottal való eltemetése. Ma is tesznek a magyarok

Nagyváradi vivók Bukarestben

A nagyváradi vivó-sport tudvalevőleg vezet az országban, Orbán Sándor vezetésével kitűnő tanfolyamokon elsőrangú vivók nevelkedtek és fejlődtek Nagyváradon. Az itt lévő csoportkép azokat a vivókat mutatja be, akik már sok versenyen arattak diadalt. Ma van a bukaresti országos vivóverseny, amelyre pénteken Nagyváradról négyen utazta el, hogy növeljék a nagyváradi vivó-sport dicsőségét.

krajeárt, fémpénzt a koporsóba. Nemesak azért, hogy a szemhéjat lefogja, hanem általában megnevezhetetlen szokásból. A magyar ember mikor vizet merít a kutból, anélkül hogy tudná, miért teszi, mindig visszaloocsant egy keveset a vödörből a kutba. Ez is őskori szokás: áldozás volt a régi magyarnál a föld anyáknak, ami ösztönösen, vagy apáról fiúra szállt, szokásból ma is szigorúan betartatik. A pénznek a halotthoz való tevésének szokása átszármazhatott a magyarokhoz a rómaiaktól, görögöktől, amelyekkel tudvalevően érintkeztek.

— Hogy a feltárt temető halottjai életükben hol laktak, nem tudom még. Valószínű, hogy a földvárban. Régi szokás volt a telepen kívül temetkezni, amit bizonyítottak az Enyed melletti Gombás községben végzett ásatások, de a vár kicsiny befogadó képessége is szükségessé tette.

— Találtam egy megbolygatott népvándorlási sirt a Kr. u. negyedik századból, amelyben tönkretett edénydarabok voltak. Egyik hasonlókorú sírban elefántcsontfésű is volt a fülbevalókon kívül. Érdekes volt a halott fekvés, amely eltért a szokásos keletnyugati iránytól és összehajlítva feküdt. Ez a legutoljára feltárt sír volt. Legalább még tízezer leire van még szükség, hogy a telepet teljesen feltárhassam. De fel kell tártatni, nehogy dűlőessen áldozatul az értékes archeológiai kincseket érő telep.

Lüster, ruhavászon, tennisz-nadrág

szöve

különlegességek nagy mennyiségben érkeztek

HAVAS és GRÜNFELD

posztóruház, Str. Avram Iancu (volt Kossuth-Lajos-utca) 8. szám. (Sas átjáróval szemben)

Egy politikai szélhámos a dutyiban

Egy álhírlapírói szélhámoságai címmel írják Besztercebányáról: „Egy Lázár Vilmos nevű félkaru, állítólagos emigráns, Nyitrán azzal az ürüggyel, hogy napilapot indít és irodalmi Almanachot jelentet meg, különböző csalásokat követett el s magyar lapok részére előfizetéseket gyűjtött. Dr. Jeszenszky nyitrai zsupántól még ajánlólevelet is szerzett magának. Letartóztatták, de pár nap múlva szabadon engedték. Most Besztercebányára tette át székhelyét.”

Eddig szól a hír.

Az idők hullámainál, a mélységekből hirtelen ismét felbukkan Lázár Vilmos neve s vele együtt egy elmúlt korszak furcsa világa. Nagyváradi Lázár Vilmos, amint nagyváradi minden érdekes embere a letűnt kornak, aki tulfejlődött, vagy amint az irodalomtörténeti frázis mondja: megelőzte korát.

Lázár Vilmos a Hadács névre tett szert Nagyváradon, mikor egyik nagyváradi napilaphoz került. Hadács, ez a szó akkor lesújtó és elitáló volt, jelezte az álhírlapíró, a hirdetésgyűjtő ügynököt, aki kellettén erőteljesebb hangsúllyal erőszakolta a hirdetést s a lapra előfizetést, aki nyomta a lapot terjesztő körútján, szóval, aki a lapterjesztés minden eszközét felhasználta kissé tulzatosan, olykor agresszíven, mert élni akart és a lap révén, a lap háta mögött akart élni. Ma, az idők távlatában az amerikai újságterjesztésnek ezt a módját megértik az emberek, de akkor szigorúan megvárták, hogy a hirdető és előfizető bemenjen a boltba, ha akar valamit.

A kényelmes, lassu multban Lázár Vilmos a mérsékletet nem ismerő mozgá-

**Tavaszi és nyári divat-
ujdonságaim megérkeztek**

SCHWARTZ LAJOS
uriszabó, Str. Postei (Url-utca) 5. sz.

konyság volt, tele ötletekkel s munkakedvvel. Jöttment, dolgozott, a Hadács nevet levette, üzletemberré lett, de Nagyváradon nem maradhatott, ott, ahol megkezdte működését. Újpestre ment, ahol egyideig boldogult. De a viszonyok rosszra fordultak, a szocialistákat akkor zöldkocsiban szállították a főkapitányságra s ő, mint sok változásában, ekkor szocialista szavalt. Egyet gondolt s mielőtt elment volna a magyar fővárosból, egy nagyszerű trükkkel tette emlékezetessé magát. Ezt így mondta el nekem:

— Elhatároztam, hogy megbosszulom magam s utiköltséget szerzek. Jelentkeztem a főkapitányságon s előadtam, hogy meguntam a hajszát, letörtem, nincs pénzem, rendelkezésére állok a rendőrségnek. Most a szocialdemokrata vezérek egy forradalmi tervet dolgoznak s én, illő jutalom mellett, amelynek egyrészét most, a többit kivétel előtt közvetlenül kérem átszolgáltatni. Tudták, hogy benféntes vagyok a pártban s mit tudom én, miért hitelt adtak nekem, az igaz, hogy mondtam olyanokat is, amikről a rendőrség is tudott. Elmondtam, hogy a párt vezetői a Kobegerszky-vendéglő mögött jönnek össze egy éjjel, amikor is megkezdődik az akció. Én átszolgáltatom őket a rendőrségnek úgy, hogy az összejötteknek beszédet tartok s mikor ezt mondom: Most pedig kezdődik a forradalom, a rendőrök jöjjenek ki a bokrok mögül s fogdoszák össze a vezetőket. Hogy kik lesznek ott, erre nézve a nagy névsort terjesztettem elő. Bokányitól Weltner Jakabig. Csodálatos kép felültek nekem s kaptam egy kis pénzt, a többit a roham előtt fizetik ki, mondták.

Pár nap múlva, mikor feleségemet elküldtem vidékre, jelentkeztem a rendőrségen s elmondtam, hogy este 12 órakor lesz a gyülekezés a Kobegerszkyknél. A szocialisták akkori üldözése csakugyan elégedetlenséget keltettek s valószínűvé tették a forradalmat.

En egy csomó dologtalan emberrel beszéltem s azzal az ürüggyel hívtak őket a ligetbe, hogy pénzt kapnak egy gazdag urtól. Meg is jelentek mindannyian s vártak rám. A rendőrök a távoli bokrok mögött vártak. Én átvettem a pénzt a rendőrtisztól s a Kobegerszky előtt sompolygó alakok előtt felugrottam egy asztalra s elkezdtem dühösen beszélni a társadalom, a rendőrség, a hatalom ellen. A rendőrök közeledtek. Ekkor elkiáltottam magam:

— És most kezdődik a forradalom... erre leugorva az asztalról, elkezdtem szaladni a vasút felé. Hogy mi történt, nem tudom s én bujdosva, áruházban és elváltatott arccal igyekeztem a családomat megtalálni.

Most olvasom a hirt, a már félkaru, emigráns Lázár Vilmosról. Visszatért az újságterjesztéshez. Nincs szerencséje most sem, talán azért, mert módszere még rosszabb s még jobban megelőzi korát. (Sz.)

Villamos világítás,

házcsergő, telefon, villamhárító-szereléseket és javításokat legolcsóbban eszközöl
FRISCH Avram Iancu (Kossuth utca) 12 sz.

KEPES ELEK

orvosi kötszersz, Sas-passage 20. szám

Saját készítményű sérvköltők, hasköltők, speciális kötszerek női és férfi övszerek

Női divat mellények

Női-térsi és gyermek fürdő ruhák
Trikók és sokerlik
nagy választékban kaphatók az
Old-Englandba

Izlett önnek

a husvéti kiállításon a Kemény-féle konzerv kóstoló? — A pompás

Májpástétom Haschéé
Gulyás és frankfurti virsli

kapható 1/8, 1/4, 1/2, és 1 kilogrammos dobozokban minden jobb fűszer- és csemegekereskedésben. — Képviselő viziontelárusítók részére

Klein Ödön

Gradea-Mare, Str. Petru Maior (Úr-u.) 7. Telefon 7—10.

Fehér vászon

Bally-cipők

phantasie kivitelben kaphatók

Derby (v. Hungária)

cipőüzletben,

Bazárépület, Bulv. Regele Ferdinand 2.

Esőernyő

legolcsóbb a készítőknél

Rosenberg Testvérek

Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)
Behúzásk gyorsan készülnek.

Perfekt német levelező,

mérleg képes
könyvelő állandó
alkalmazást nyer
cim a kiadóban.

Ocassió árak!

Molnárnál

Bulv. Regele Ferdinand
Rákóczi-ut 9

I-a minőségű fátol-harisnya 69.— Lei

I-a Mouslin fátol-harisnya 75.— Lei

I-a férfi-soknik 20 Leitől 110.— Leig

Selyem nyakkendők — — 95.— Lei

Oroszlán védjegyű Zefir-ingek 275.— Lei

I-a minőségű hálóg — — 250.— Lei

Rövid alsó nadrágok 95-től 185.— Leig

Nagy választék Rumburgi vászon zsebkendőkben, valamint I-a minőségű férfi és női czérna és bőrkezttyükben.

Rövidáruk nagy választékban!

Lüster,
ruhavászon és öltöny
szövet különlegességek
legolcsóbban
Székely posztóáruházában
szerezhetők be.

Strada Avram Iancu (Kossuth)-utca
5

Harisnyát vásárolhat
de jól és olcsón csakis

FISCHER áruházában

Sas passage, a virág üzlettel szemben

Kizárólag ezen kerek címkével és fehér staniol kupakkal ellátott palackokban kapható az ezen országban még elő nem állított
Englisch-Porter-sör.
Egy különösen erős fekete sör! :: Nem tévesztendő össze hasonló nevű más barna sörökkel.

„ASTOR” BUTOR ÉS FAÁRUGYÁR

Gyártelep:

Jókai Mór-utca 21. Telefon 8-72

Városi lerakat:

I. Vulcan (Nagy Sándor)-utca 4.

Telefon: 6-92.

Raktárról szállít, megrendelésre készít
ELSŐRENDÜ MŰBUTOROKAT
Commerc hálókat
Iroda berendezéseket

Elvállal:

ÉPÜLETASZTALOS MUNKÁT

Különleges ujdonságok: u. m. etamn, eponge, nyersselyem, divat-creppek, gyönyörű nap- és esőernyők legolcsóbban
Czillér Imre nagyáruházában szerezhetők be.

Az Ipartestület gyűlései

Az impérium átvétele óta, mindenkor nagy feladatát képezte az Ipartestületnek, valamint más közületnek is, hogy alkalmak által rájuk kényszerített, mindenkor fontos ügyekben tartandó gyűlések könnyűszerrel megtarthatók legyenek. A lépések eleinte egyáltalán nem vezettek sikerre, a későbbi időkben azonban a konszolidáció folytán a helyzetet megértő állami tisztviselők jóakaratóból a szigor enyhítve lett, de még mindig nem olyan mértékben és formában, amint azt különösen az egyes közgazdasági szervek kívánták volna. Ugyanis a gyűlési engedély három nappal előbb való beadása sok esetben oly nagy akadályt képezett s olyan súlyos károkat idézett elő az iparos és kereskedelmi csoportoknak, hogy az jórésztben a nagy közönségre is, a polgárságra is áthárallott.

Az iparos és kereskedő-világ éppen ezért bizakodólag várta már azt az időt, amikor ezen állapotok éppen a közérdekben javíttassanak, ami helyett, sajnos, most ujabbban nehezítések jöttek és újabb körülményességek lettek életbe léptetve. Ma már nem három, hanem négy és 5 nappal előbb kell a gyűlési engedélyek iránti kérelmeket benyújtani s bizony megtörténik, hogy a legfontosabb közgazdasági érdeket, sok száz munkást és munkaadót érintő kérdést, akár a rendőrségi, akár pedig a téparancsnoksági hivatalok munkájának sokasága miatt nem kapnak meg az érdekeltségek kellő időben. Mint már fentebb jeleztük, nagy károsodást vonván maga után.

Éppen ezért az Ipartestület elnöksége most ismét és ujabbban személyes utánjárás és kérvényezés mellett úgy a rendőrprefektúrán, mint a város katonai téparancsnokságánál interveniál az iránt, hogy különösen az Ipartestület és annak szakosztályainak gyűlése jövőben ne essenek külön-külön engedélyezésre alá, mert ezen engedély kieszközlése hosszadalmas és ebből eredőleg káros, hanem a gyűlések csak egyszerű bejelentési kötelezettség mellett legyenek megtarthatók, mert az ellenőrzésre így is módja van akár a rendőri, akár a katonai hatóságnak.

Az Ipartestület, vagy annak szakosztályai mindenkor csak gazdasági kérdéseket a többi termelésre, a vállalkozási lehetőségekre anyagbeszerzésekre és áruértékesítésre vonatkozó gyűléseket tartanak, mely kérdések mindmegannyian politika mentesek, valamint osztályelleni különbségek tárgyalása ezeken soha fel nem vetődik. Az iparosgyűlések amellett, hogy mindenkor saját érdekeit is szolgálja, még a közönség érdekében is hasznos, mert akár hányszor a munka zavartalan folytatásának biztosítása, olcsó anyag vásárlás, tömeges termelés és más egyebek a produktumok olcsóságát szolgáló ügyekben tartatnak ezen gyűlések.

Éppen ezért érthető és biztosra vehető, hogy az Ipartestület elnöksége által most teendő lépések eredményre vezetnek s mint a közgazdasági ügyeket szolgáló szervnek, az Ipartestületnek meg lesz engedve, hogy generális engedélyben a gyűlések tartására csupán csak a bejelentés lesz számára kötelező.

Kocsigyártó iparosok gyűlése.

A kocsigyártó iparosok között régebben fennálló, kölcsönös megértés homlokában van. Sajnos sokan a tagok közül nem értik meg és nem látják át, hogy némi áldozat hozatallal közös, de egyéni érdekeik is nagyban szolgálva lesznek. Ezért van, hogy a mult vasárnapra hirdett gyűlés a tagok részvétlensége folytán nem volt megtartható. Jól lehet igazán fontos ügyben lett volna a tárgyalás. Most

ujabban e hó 28-án, azaz hétfőn este 8 órakor lesz ismét gyűlésük a kocsigyártóknak, melynek főtárgya egy kölcsön-alap létesítése abból a célból, hogy olyan munkaadók, akik tőkéjük feldolgozása mellett szorult helyzetbe kerülnek, abból kölcsönt kapjanak s így munkájukat folytathassák. Célja még az összehívó elnökségnek, hogy megfelelő munkaelosztás révén az oly iparosoknak is juttassanak megfelelő és képességeiket kielégítő munkát, amivel jelenleg nem öket, hanem valamely más nagy iparost halmozzák el. Mint látható, ezek oly okok és oly módok, amivel egymás közös érdekét hathatósan pártolhatják és támogathatják, csak a megértés szükséges hozzá, mely ha még lesz, a kocsigyártó ipart művelő legkisebb és legnagyobb munkaadó egyaránt nyugodt megelégedéshez és boldoguláshoz jut. Fel-

SUCHARD

CSOKOLADÉ

HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE.

Fűszer- és csemege árúk,
olcsó, szolid és figyelmes kiszolgálása

VADASZ ES LONDON

fűszer- és csemege kereskedésében,
Bulevard Regele Ferdinand 10. — Telefon 8. szám.

Mindenütt azt hallani

hogy a legmodernebb ruhák
szolid árak mellett

Dávid és Kohn

uri szabónál szerezhetők be,

Str. Alexandri (Teleky-utca) 4. sz. a.

Legrégibb és legmegbízhatóbb
molykár elleni megóvó vállalat

Zhoray Gyula és Társa

szűcs- és szőrmeháza áthelyezve Str.
Regele Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 8
szám alá Stepper cukrászdával szemben.

Elvállal töliruhákat és szőrméket nyári
gondozásra felelősség mellett. Ugyan-
ott a következő évad divatja szerint
készülő szőrmekabátok most igen elő-
nyösen beszerezhetők. — Párisi és bécsi
modellek után rendelkezéket felvesz.

Friedmann és Fisch
leszállított árjegyzéke

1000 Yard alsó száll	— — — —	15— Lei
400 " Kutya fejű cérna	— — — —	9-50 "
300 " Clark	— — — —	12 "
360 méter Angol	— — — —	5— "
1 matring D.M.C. himző pamut	4-50	
1 pár Mouszlin flór harisnya	— — — —	60— "
1 pár Fátyol harisnya minden szín	75—	
Gyermekek harisnyák, zoknik nagy választékban.		

Friedmann és Fisch
cégnél

Sas-passage

Sas-passage

hívjuk tehát e helyen az összes kovács, kerékgyártó, nyerges és fényező iparosokat, hogy hétfőn, azaz 26-án este 8 órakor az Ipartestület helyiségébe gyűlésre ökvet-
lenül és teljes számban jelenjenek meg.

Női szabó iparosok gyűlése.

A női szabó iparosok szindikátusa és annak tevékeny elnöksége és választmánya révén hathatósan szolgálja az iparosok ügyeit. Legutóbbi gyűlésükben határozattá emelték a tagok, hogy temetkezési segély-alapot létesítsenek. Ezt úgy érik el, hogy minden egyes tagtársuk 20 leit fizet be a szindikátus pénztárába akkor, amikor egy-egy tagtárs elhal s az így begyűlt összeg a tagtárs hátramaradtjainak lesz átadva. Ugyancsak megindult egy akció, hogy egy külön segély-alapot létesítsenek, melyből saját hibájukon kívül nyomorba vagy nélkülözésbe jutott tagtársaiknak fognak alkalmi segélyeket nyújtani.

A jótékony és segélyező-akció mellett a szervezkedési ügyekkel is erősen foglalkozik az elnökség és választmány és külső felszólításra ma már a női szabóságban rokoniparákat is csoportosítani fogják saját kebelükbe. Ilyen bekapcsolódás iránt nyilatkoztak ujabban a szűcsök, a női kalapkészítők és fehérnemű varrónők, kiknek bekapcsolódásuk feltételeire nézve a tárgyalások és a szabályok alkotása most van folyamatba.

Örömet vesszük hírül a szindikátusi élet ezen hasznos lendületét, itt csak magunk is felhívjuk az érdekelt iparososságot arra, hogy éljen a tömörülés adta előnyökkel, mert ez a nyugodt megelégedési feltételek mellett a szakma továbbképzését és fejlesztését is nagyban szolgálja s így a kereseti lehetőségek mindig csak javulni fognak.

A cipőfelsőrész készítő iparosok szindikátusa.

Régebben ezen szakma is különálló és önálló csoportot képezett, az elmúlt években azonban a működés eredményesebbé váló tételle céljából a cipész ipari szakosztállyal vállalt közösséget, melynek egyik alosztályát képezte. Utóbb a felsőrész készítő szakma iparosai mind nagyobb érdeklődés mutattak a közös speciális ügyeik iránt, éppen ezért elhatározták, hogy külön szakosztályt létesítsenek. Ezen elhatározásuk óta szervezték meg a nemrég lezajlott szabászati továbbképző tanfolyamot s most éppen a gyöngébb és kisebb szakiparosok védelmére, de egyúttal a szindikátus megerősítésére közös nyersanyag beszerző szövetséget létesítést határoztak el. Az előmunkálatok már folynak és tekintve az érdeklődést, bizony remélhető, hogy a közeljövőben már meg lesz ezen az összes felsőrész-készítő iparosok érdekeit hathatóan anyagi javakkal szolgáló intézmény.

A villanyyszerelő iparosok mozgalmá.

Ujabbban ezen szakmában is folyton és nagy mértékben szaporodnak a kontárok. Ugy ezek, mint az ujabb hatósági intézkedések nagy mértékben és hátrányosan befolyásolják a szakma menetét, melyeknek rendezését tüzte célul ki a szakosztály elnöksége. Az ezek megszüntetésére szolgáló eszközök és kívánságok összefoglalása érdekében az elnökség állandó permanenciában van s az előkészített anyagot a legközelebb összehívandó gyűlésen fogják ismertetni. Felhívjuk az érdekelt villanyyszerelő és műszerész iparosokat, hogy az ügy iránt maguk is érdeklődjenek s a meghirdetendő gyűlésen teljes számban jelenjenek meg.

A fazekas és kályhás iparosok mázag-anyaga.

Hosszas, fáradságos és költséges utánjárás után végre sikerült a fazekas iparosok legfontosabb és nélkülözhetetlen nyersanyagát, a mázagot némi mennyiségben megszerezni. Még az elmúlt év augusztusába megindult a beszerzés iránt az eljárás, ami csak most vezetett eredményre. Ez is azt igazolja, hogy szervezetlenül megfelelő képviseltetés nélkül sehol és senki nem tud célt érni. Eppen ezért, mint már a múlt számunkban megemlékeztünk róla, a fazekas iparosok között megindult a szövetkezet létesítése iránt a mozgalom. Mint értesülünk, egyelőre 2 taggal már is megalakult a nagyvárad helyi csoport, mely a központi szövetkezetbe a kolozsvári iparkamara vezetése mellett működő anyagbeszerző szövetkezetbe mint tag be is iratkozott. A közös értékesítő szövetkezet céljait különösen a kisebb iparosok nem akarják megérteni s emiatt ugyancsak az anyagbeszerzésre megalakult szövetkezetet is felállítani. Ennek kapcsán közös és nagy műhely újabb modern felszerelésekkel és gépekkel a termelvények minőségét is fokozni és fejleszteni fogják, mely iránt már a regáltól és a Balkán-államokból is érdeklődtek s így azok elhelyezése teljesen biztosítva van. Bizonyos az, hogy amennyiben ezen mozgalom félbe nem marad, úgy az a szakma újabb fejlődésének határkövéhez ér s az újítások korszakát fogja megérni.

Részleges szabósztrájk.

Csak alig egy-két hete, hogy hosszas tárgyalás és megbeszélések után létrejött a férfiszabó munkaadó és munkások között a kollektív megegyeződés, melyet most egyes nagyobb műhelyek munkásai egyoldalul felbontottak és a munkát ennek alapján abbahagyták. Az egyes munkadarabok elkészítésének időmegállapításából eredt a differencia, még pedig úgy, hogy az említett munkások egy-egy darab munka elkészítésére több időt kérnek, mint amennyi a megállapításba felvett, jöllehet azon idő alatt egy multban, mint a jelenben is, azok nyugodtan elkészíthetők. Az ebből eredő bér-differencia súlyosan érintené a megrendelőket s éppen ezért a munkaadók ennek elfogadását megtagadták, de megtagadták azért is, mert a most tett lépések törvénytelenek. Vasca munkaiügyi felügyelő is megállapította ezt, miért is az illető munkások ellen rendőrhatalósági eljárást indítottak.

Az Ipartestület közleményei. Felhívtnak mindazon iparosok, kik iparukat az utóbbi négy évben váltották, de az iparigazolványt meg nem kapták, hogy az iparigazolványuk átvétele végett a városi előjárásig iparigazgatóságánál, Major Péter (Ór) utca 5. szám alatt jelentkezzenek. Jelentkezzenek annál is inkább, mert a következő ellenőrzésnél, amennyiben az iparos iparigazolványát felmutatni nem tudja, meg lesz büntetve.

Iparosok fürdődíj kedvezménye. Értesítjük az Ipartestület tagjait, hogy az elnökség közbenjárása révén sikerült a Félix-fürdő igazgatóságával megállapodni abban, hogy tagjaink a fürdőjegyet kedvezményes árban kaphassák. Felhívjuk tehát az Ipartestület tagjait, hogy amennyiben a Félix-fürdő bármely fürdő-osztályát kívánják igénybe venni, jegyekért az Ipartestület hivatalában jelentkezzenek, hol kedvezményes árban fogják a jegyeket kapni. A kedvezmény 20 százalék.

A munkakönyvek ki- és bejelentése. Az elmúlt évben a munkakönyvek bejelentésért a bejelentő iparosnak csekély díjat kellett fizetni. Ezen díj fizetés kötelezettségét az Ipartestület előjárásiga megszüntette, csak azért, hogy annak teljesítése az iparosokat a bejelentéstől ne tartsa vissza. Ez alkalomból felhívjuk az Ipar-

testület összes tagjait, hogy segédalkalmazottakat munkakönyv nélkül semmi körülmények között fel ne fogadjanak s amennyiben munkakönyvet az illetők adnak, úgy azokat 8 napon belül az Ipartestület hivatalába okvetlenül bejelentésnek. Ennek, valamint a tanoncok be nem szegődtetésének elmulasztása kihágást képez.

Az Ipartestület hivatalos órái: Az Ipartestület elnöksége tekintettel a nyári időre, június 1-től kezdve a következő hivatalos órát állapította meg: délelőtt 8-tól 2-ig, a felek azonban a hivatalt csak 12 óráig vehetik igénybe. Délután 3-5 óráig, mely idő alatt csak a munkakönyvek ki- és bejelentése eszközölhető, mely célból inspekciós szolgálat lesz bevezetve.

A borbély és fodrász iparosok 1 százalékos forgalmi adó általánosa ügyében felhívja az elnökség az érdeklét borbély és fodrász iparosokat, hogy az általánosa megállapított összegeket az illetékes kerületi preceptoránál a hét folyamán eszközöljék. Nem szükséges bevárni a jegyzőkönyvek kiküldetését, illetve a fizetésre szóló felhívást.

Az iparosok kulturdélutánja.

Ma, vasárnap délután 4 órakor tartja az Ipartestület a Katolikus Kőr helyiségében művészi számokból összeállított kulturdélutánját, mely iránt tekintettel a műsor igazán művészi és szórakoztató voltára, az érdeklődés óriási. A teljes műsort az alábbiakban közöljük: 1. Megnyitő, tartja Lebovits Rudolf. 2. Értekezés a népek egymás iránti megértéséről, tartja Botta György igazgatótanár. 3. Ének. énekl. Pázmány Ferenc Ritoók István zenetanár kíséretével. 4. A banya, melódrama, írta Kürty Lajos, szavalja Demkő Böske, Kürty István zenetanár kísérete mellett. 5. Vónósnyegyes „Peer Gynt” Grieg-től, előadják Aliquander Kálmán, Krámer Ödön, ifj. Schmiéd B. és Grünberg Sándor. 6. Felolvasás, tartja Gulácsy Irén irónő. 7. Hung-Yü, kínai dráma 1 felvonásban. 8. Ének, előadja Popa Demeter Kürty István zenetanár kísérete mellett. 9. Tánctermet, táncolják Haláty Gizi, Haláty Margit és Ujvári Vili. 10. A zsuron, tréfás magán-jelenet, előadja Anné Ödön Ritoók István zenetanár kísérete mellett. 11. A zeneszerző, bohózat 1 felvonásban. A műsor vétele kötelező, annak ára azonban önkéntes elhatározástól függ. A tiszta bevételek az Iparosmenházat fogják illetni.

IRODALOM

VISSZAHITT A VÁROS

*Tavaszt látni mentem, odavitt a lelkem
kis faluba. Nádfeles kicsi kunyhó
adott szállást nekem...*

*Aranyalkonyatban málzó füzesek
susogó mesékkel ringatták lelkemet
... hogy legyen csendesebb...*

*Csörgedező forrás hűs ezüstceppjével
oltogatta a fiam égő szomszágát
... csók utáni vágyát...*

*És én mind megcsaltam, hűtlenül elhagytam
egy bús alkonyatban. Utam délibábas
... visszahitt a város...*

DEMKŐ BÖSKE.

SALON CHIC

SAS-PASSAGE

Női kalapok

Mindenféle kalapke-
lékek nagyáruháza.

NAGYBAN ES KICSINYBEN!

Törökvilág Magyarországon

Török hercegek Budapesten.
Elhozták a feleségeiket is

Budapest, május hó. Március elején jöttek Szomoruan, letörtten, elkecseregetten, bizonyára nem a legjobb érzéskel eltelve Kemál basa és a mostani uralkodó rendszerrel szemben. Mert a ronszanszát élő török köztársaság bizony nem a legnagyobb talpattal, nem az udvaroknál meghonosodott spanyol etikett szabályainak betartásával, de egy erőteljesebb fiatal krakéler elbizakodottságával kergette ki a török uralkodóháznak, a kalifának összes fel- és lemenő férfitagjait a Boszporus környékéről.

Abdul Kadir herceg öfensége a legelőkelőbb közülük származását tekintve. Eleinte a Bristol-szállóban lakott. Elegáns apartamentje volt a III. emeleten. Két fiatal, szép feleséget hozott magával és Mehmed Fedor nevű arab szolgája is vele jött, hogy hűségesen vigyázzon az asszonyokra. A kis néger eunuch mosolyogva és bután, minden ismerős arcra ravaszul hunyorgatva, ott állott az ajtó előtt és őrizte az asszonyokat. Mint egy jól kiképzett komondor. A hotel ügyiátszik túlságosan költségesnek bizonyult Abdul Kadirnak, mert alig nyolc nap után átköltözött egyik feleségével a Váci-utcai Erzsébet-pen-zóba.

A másik felesége a Bristolban maradt. És a herceg nagyon praktikusnak, hol az egyik, hol a másik asszony társaságában tölti az idejét. Míhetetlenül féltékeny mind a kettőre, pedig szívesen van magyar nők társaságában is. Míg a herceg szórakozik, a hercegnő ki sem mozdulhatnak szobáikból. A tradíciókat itt is szigorúan betartja a herceg. Az asszonyoknak otthon a helyük. És a szépséges fiatal hercegnő Budapestet jőmőm csak a szálló és a penzió ablakából ismeri, mert hetek is elmúlnak, míg a hercegnék eszébe jut feleségeit az Operába, vagy valamilyen más szórakozóhelyre elvinni.

A penzióban felkerestem őket. A herceg, mint rendesen, nem volt otthon. Az eunuch fogadott. Kedvesen, anyafélek mosolygott és műszékek között velem, hogy csupán a hercegné van az apartamentben. Bevezetett a szobájába. A másik szobában egy perzsaszőnyeggel borított széken ült a hercegnő. Néhány percig bizalmas diplomáciai tárgyalás folyt le a hercegnő és az eunuch között, aztán kifarult az ajtó és a hercegnő egy izléses, világoszöld pongyolában ott állott előttem. Kedves, halkszavú asszony. Jól beszélt németül és franciául.

— Mit csinálnak mindig, mivel töltik napjaikat — kérdeztem.

Az eunuch mellett áll, idegesen, nyugtalanul, nem tágit egy percre sem urnője mellől. Mindenképpen azt akarja, hogy menjek át a herceghez a Bristolba. A hercegnő jókat nevet a hűséges arab tulbuzgalmán.

— A férjem a dolgait látja el, barátai val van együtt, én pedig meglehetősen egyhanguan, minden emóció nélkül töltöm napjaimat. Sokat olvasok és néha-néha az Operába megyek.

Berreg a telefon. Míg én a hercegnővel beszélgettem, a török szobaleány felhívta a herceget a Bristolban és jelentette neki látogatását. Két perc alatt, mint a szélvész, rohan haza a herceg. És a penzió sötét folyosójának egyik kiszögellésébe kihívta a feleségét. Szemrehányásokat tesz neki, hogy a tradíciókat immár semmibe se veszi. A kis eunuch vészítővel tekintettel szaladgál ide-oda. Szomorú az élete egy török hercegnőnek, ideje volt már, hogy Kemál egy erőteljes mozdulattal rendet vágjon az eddigi tradíciókon s megszüntesse a török nők rab-szolgálatát.

A Lukács-fürdőben is lakik egy török hercegi csoport. Itt van Ali Vaszib herceg, V. Mehmed szultán sógora két feleségével és fiával együtt. Visszavonultam szerényen élnék két másodemeleti szobákban, néhány lépéssnyire attól a nevezetes szobától, melyben Oreskovicsné elüldt. A hölgyek itt is mindig szobáikban tartózkodnak, a szállóbeliek főformán nem is ismerik őket. A fiatal herceg, jóbarátja Abdul Kadir hercegnék. Sokat van vele együtt. Ő szereti az életet, a szórakozásokat és Abdul Kadrral együtt sokszor látják Budapest híresebb lokáljaiban. A fiatal herceg nem igen takarékoskodik, de annál gazdaságosabban élnek szülei, akik ittartózkodásuk óta a luxust még hírből sem ismerik. Folyton olvasnak és amikor napsgaras az idő, a Rózsadombon sétálgatnak. A Gül Baba sírja körül. És vágyakoznak vissza Konstantinápolyba, a fénybe, a pompába, a körülrajongottság isteni állapotába.

Itt lakik most a fiatal Asis bey, Mehmed szul-
n fia is. Szimpatikus, jóképű fiatalember. Több mint
tíz évig a Merán-szállodában lakott Ali Vaszib
egy- és családjával együtt. A hotelben érdeklődé-
sre azt a választ kapom, hogy a török hercegek
ete nem irigylésre méltó. Feltűnés nélkül, igényte-
mül élnek itt. Nem dolgoznak semmit, hisz nincse-
k is munkára nevelve. A szállodával szomszédos
kertész-féle étteremben étkeztek. Az asszonyaik a
zobáikban fogyasztották el az ebédekét és vacso-
ráikat. Heteken át nem látta őket senki, még a szálló
ortása sem.

A Britannia-szállónak is jutott a török hercegi
menekültékből. Fazil bey lakott itt a feleségével, ké-
sőbb Szófiából idejött Hanny bey és Refik bey is.
Az utóbbiról csak annyit tudtam meg, hogy három-
négyezer künnjárt Gül-baba sírjánál, azután el-
távozott.

Hanny bey most a Royalban lakik. Néhány napig
itt tartózkodott Nizameddin herceg is családjával
együtt. Ők a Hungáriában laktak. Amikor az aંગorai
kormány követte megérkezett és a Hungáriában szál-
lott meg — őt elutaztak Budapestről. Nem tudták el-
zárni, hogy egy fedél alatt kell lakniuk Kemal leg-
jobb barátjával és tanácsadójával. Most Nizzában
idülnek. A Riviera örök tavasza talán elviselhetőbbé
teszi számukra a száműzetés keserves idejét...

Vásárhelyi Gyula.

Hogyan épül egy új ország a huszadik században

Nagyváradon június elsején bemutatják a
világhírű Palesztina-filmet.

Alig van probléma, mely annyira foglalkoztatná
az emberiséget, mint a zsidó kérdés. Egyfelől az
antiszemitizmus az, mely ezt a kérdést állandóan
napirenden tartja, másfelől pedig annak felismerése,
hogy a zsidó kérdés valóban meg van, ez egy szo-
ciális és gyakran világnézeti probléma, melyet meg
kell oldani és pedig az emberiség haladásának je-
gyében. A világ nagyhatalmai a San-Remói konfe-
rencián Palesztinának zsidó nemzeti otthonná való
felépítésében látták úgy a zsidóság, mint az egész
emberiség szempontjából a zsidó kérdés megoldási-
nak módját. A zsidó nemzeti otthon, Palesztina je-
lentí azt a földet, ahol a zsidóságnak azok a tömre-
gek, melyek szociális, vagy más okok folytán máshol
elhelyezkedni, megmaradni nem tudnak, végre egy
biztos otthon, nyugalmat találnak. De jelentí azok-
nak a kulturális öröknek összefoglalását is, melyek-
kel a zsidóság a maga nagyjait az emberiség szociá-
litába állította.

A világ zsidósága már hosszú évek óta hozzá
fogott a zsidó nemzeti otthon, az újra zsidó Palesz-
tina felépítéséhez. Gigantikus munka ez, mert hiszen
a világ legnagyobb népvándorlásáról van szó. Egy
öntudatos, a technika minden vívmányaival felké-
szült, vallásos országépítő munkáról. Az egész
világ számára egy nagyon érdekes probléma, miké-
ppen lehet alig 2 évtized alatt egy országot felépí-
teni. Nemcsak politikusok, de szakemberek, földmü-
vesek, mérnökök, stb. nagy problémája valósul itt
meg gyakorlati kivitelben. Viszont a zsidóság szá-
mára a vallás őseréjében való felújulás, Cion fel-
építése.

Miképpen épül fel a zsidó Palesztina? olyan kér-
dés tehát, mely mindenkit érdekel. Most azután a
kalma lesz Nagyvárad közönségének az eleven élet
valóságában megismerni a zsidó nemzeti otthon,
héberül Erecz-Jisraelt. A Zsidó Nemzeti Alap, amely
Palesztina földjét a zsidónép részére megvásárolja,

egy hatalmas Palesztina-filmet készített, mely az
egész országon végig vezet. Ennek a filmnek érde-
kessége vetekedik a legizgalmasabb mozi drámával.
A szebbnél-szebb felvételek valóságos új nyolcadik
csodáját mutatják be a világ haladásának. Nagyvá-
rad közönsége ahhoz a ritka alkalomhoz jut, hogy
Berlin és Bécs után megismerheti Palesztinát és azt
a gigantikus munkát, melyben egy nép 5000 éves
multja, jelenje és jövődjé benne van.

Külföldön a nagy Metropolisokban valóságos
szenzáció volt ez a film, Berlinben a német birodalmi
miniszerrel az élén az egész német parlament meg-
nézte és a külföldi lapok külön tudósítokat küldtek
a bemutatóra. Angliában maga Ramsay Magdonald
miniszterelnök írt egy könyvet Palesztina felépí-
téséről. Zsidók és nem zsidók egyaránt lázas érde-
kődéssel nézték meg ezt a hatalmas filmet, mely
bizonyára Nagyvárad közönségét is magával fogja
ragadni.

A Palesztina-filmet Nagyváradon június hó 1-én
mutatják meg és pedig ünnepélyes keretek között.
A június 1-iki előadásra a meghívott vendégek előtt
fog lefolyni, a további előadások általános jellegűek
lesznek. Ezzel a bemutatóval Nagyvárad közönsége
megint egy olyan nagyszabású eseményhez jut, a
amelyre méltán büszke lehet. Nagyvárad, mint kul-
túrcentrum, ezzel a bemutatóval megint olyan ese-
mény színhelye lesz, mely egész Erdély és Bánság
figyelmét felkelti.

Galvanizálás

oxidálás, nikkelezés és rézzel való ötvözés a legelőnyö-
sebben és a legszebb kivitelben. mindeféle tárgyakat,
vállal az

Első Román-Olasz villamoskészülékek-nyára

Értesitem tisztelt megrendelőm, hogy műhelyem. Str. Cuza
Voda (Szacsavay-utca) 63. sz. alá helyeztem át. Kérem b. meg-
rendelőm további szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel,

Bogye Antal, asztalosmester

Irodabutorok,
parketiák
Rimanóczy

műbutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Clujului 117. Telefon 279.

Masits szücs

Szörmeáruk
nagy
választékban

Str. Vlahuta (Sz. János-u.) 2.

Kárpitos

munkákat a legszebb
kivitelben jutányos
árban készít

Kovács kárpitos

Strada Francisc Deac (Deák Ferenc-utca) 1. szám.

Nyugágyak

napellenző vászon, rolettágrádi, rolettá-gép, kender-
tömlő legolcsóbban:

SPITZER

zsák- és kárpitoskellékek tüzletében. Nicolae Iorga
(Zöldfa-utca) 21. — Telefon 4—24.

Megnyílt Saguna (Kapucinus)-u. 9. sz. az udvarban

KEPES ERZSI és EMMER ILUS
női divat kalap-szalonzia.

Tavaszi és nyári női kalapjodonságok nagy választék-
ban a legolcsóbban. :: Ártárlásokat 50 leltől kezdve vállalkunk.

Eladó ingatlanok!

Újvárosban emeletes üzletház beköltöztethető 4 szobás
parkettás lakással 1 millió 700 ezer. Teleki-utcan
beköltöztethető magánház nagy kerttel 400 ezer. Kö-
rös-utcan üzletház kert, istálló nagy udvar 400 ezer.
Szt. János-utca 17 250 ezer. 29 szám 2 részben is
olcsón. Ritók-utcan magánház kerttel 150 ezer.
Olaszban emeletes ház beköltöztethető 3 szobás mo-
dern lakással 300 ezer. Kis magánház kerttel gyü-
mölcsösrel 65 ezer Lei.

100 holdas elsőosztályú birtok
sürgősen eladó 7. kat. hold szálló lakással, 800 gyü-
mölcsfával, vannak több kisebb-nagyobb szőlők és
birtokok.

Weisz Gizi Str. Tipografia (Nyomda)-utca 4.

Műköszörüs

KOLLER ÁGOSTON

Boul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-út) 19.

Elvállalok borotva, olló, kés és villanyerőre
berendezett gilette borotva készülését.
Kérem a címre ügyelni!

Brilliáns! platinát, törmellék aranyat és
ezüstöt magas árban veszek.

KOHN HENRIK ékszerész

Strada Avram Janku (volt Kossuth Lajos-utca) 7. sz.

Végre

kapható a jó minőségű

Dréher-

Haggenmacher sör

Kérjük mindenütt

**Gyermeksokni,
trikó, harisnya**

keztű, csipke, szalag, himzés, rövidárúk.
Olcsó árak! Szabókellékek. Olcsó árak!
Kék * Csillag Áruház
Piața Unirii, volt Szt. László-tér

Uzlethelyiségek

Rákóczi-ut központján kiadók. Építkezési
hozzájárláson kívül évi bér 25.000 Lei.
Öt évi szerződés, később elsőégi jog biz-
tosítja. Beköltöztethető magán- és üzletháza-
kat helyben és vidéken, szőlőket, butoro-
zott szobákat, lakásberendezéseket közveti-
tek. Társai keresek üzemben levő Kovács-
műhelyemhez kedvező feltételekkel. Szalon-
és hálószoba berendezések, szőnyegek el-
költözés miatt sürgősen eladók. Utlevél-
vizumozást, román-német fordítást eszközölök

„Ardeal” iroda, a főposta mellett. Telefon 203
Str. Episcopul Ciorogariu No. 8

Schreier kereskedelmi ügynökség

Foglalkozik ingó, ingatlan és kereskedelmi
árúk közvetítésével, pénzkölcsönöket szerez,

Utlevelet vizumoztat

Külföldre utazóknak díjmentes felvilágosítással szolgál.

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1 sz.

DIANA SÓSORSZESZ
AZ EGYEDÜLI VALODI
ÜGYELJÜNK A DIANA NEVRE

„Rador” 755

800

leírt még mindig a legjobb férfi
öltönyt készíti dacára a munka-
bér emel-
kedésének **Schreier**
Cogalniceau (Várady Zsigm.)-utca 2.

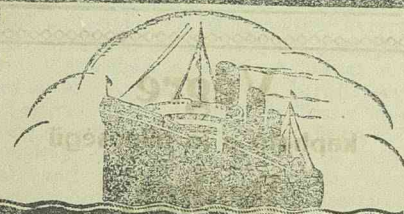
Gyermek kocsik

gyári árban kaphatók

Szőke Miklósnál

Str. Vlahuța (Szt. János utca) 22.

**Szaksterü javítások, ernyők
gummizások stb.**

**HAMBURG-AMERIKA LINE
UNITED-AMERICAN LINES**

Hamburgból – Kanadáig

közvetlen rendes hajójárata modern gyors-
hajóinkkal.

Hamburgból-Newyorkig

„Deutschland”, „Albert Ballin”, „Reliance”
és „Resolute” új gyorshajóink hetenként kétszer indulnak.

Rendes összeköttetés

Délamerika, Cuba-Mexikóval.

Minden osztályon elsőrendű ellátás. 2, 4 és 6 ágyas kabinok a III. osztályon. Társalgási termek minden osztályon. Udvélv ügyekben, valamint az összes utazási lehetőségekről felvilágosítást mindenkor készséggel és ingyen ad a romániai vezérképviselő.

Lazar H. Lazarovitz

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul No. 5.
București Calea Griviței No. 183.

25 ! 25
drb levélpapír • drb boríték

a legjobb minőségű vászon-,
préselt v. tengerentuli papírból

**34–38 leiig
SONNENFELD**

R.-T. papíráruházában,
Oradea-Mare – Nagyvárad
Regina Maria (Bémer)-tér 3. sz.

Zongora

angol mechanikájú
rövid, fekete, Hoffmann & Cerny
új állapotban
Lei 32.000 eladó.

Sternbergnél Piața Unirii No. 2.
Telefon: 13–45.

Harisnyák

nyakkendők, keztyűk,
gombok, csipkék, cér-
nák, gyöngyök nagy
választékban, a legol-
csóbban beszerezhetők

Gulmann Chajem
Sas-passage
főbejárattal szemben.

Modern chamotte

kályhák

különböző színekben rakta-
ron, 2500 Leltől kaphatók
valamint átrakásokat és
javításokat vállal

Varga György

kályhás mester
Strada Berkovici No. 33.

UJ UJ
Kalap, sapka
és szőrmearuház
olcsó beszerzési forrás
„RECLAMA”
Str. Avram Iancu 18.

ÓRÁK

szaksterü javítását a legkompli-
káltabb kitógástalannál

TISZAY

végzi Strada Alexandru (Teleky-
utca) 9. sz. alatti

Jelöléses árak Precíz munka.

Gyermek kocsik

bőrretikülők
130 Leitől

és utazó kosarak
olcsón érkeztek

Szabó
fésűáruházba
Sas-passage 42.

Gimre figyelni!

Olosó árak

Gyermezkokni

trikó, harisny, keztyű, zsebkendő, csipke,
szalag, csecesmőcikkék és rövidárak

SZENZSKI MIKLOS-nál

Nagyvárad, Sas-passage (Társolyal szemben)

Nagy választék! Szolid kiszolgálás

Nem csalódik!

az, ki különféle
öltöny szükségletét

Kenéz Ferenc

uriszabónál, Str. Ep. Ciorogariu
(Uri-u.) 29. szerzi be.

Angolszövedek dus
választékban.

Treuer János

Tudatom a n. é. közön-
séget, hogy a Piața Unirii
(Szent László-tér) 7. sz. a.
szobafestő és mázoló műhe-
lyemet megnyitottam. Szol-
id árak. A n. é. közönség
szíves pátriogását kérem.

**szobafestő
és mázoló**

Piața Unirii (Szt. László-tér) 7.

MALOMÉPÍTŐ R.-T.

ORADEA-MARE

Feljavít átalakít **MALMOKAT**
a legteljesebb felelősség mellett. — Gyártja és raktáron
tartja az összes modern malomgépeket.

Dr Conradt Károly vegyészeti gyára Medgyes

Gyárt tudományos alapon készült és gyakorlatilag kipróbált prepa-
ráumokat emberi, állati és növényi kártékony állatok irtására. Több
neves vállalat között a gyár a darmstadti **B. M&R K.-cég** engedélyét
is bírja különlegességi készítményeinek előállítására. Ezen prepa-
ráumok közül a gyár elsőnek a „**CUPREX**” nevűt hozza forgalomba.
Ez egy készítmény, amely az ő fizikai-kémiai — élősdiket és peté-
ket megölő — tulajdonságánál fogva felel bármilyen emberi, vagy
állati parazitának biztos kiirtására. A legújabb kísérletezések szerint
különösen bevált szer a gyümölcsfákon élő vértetűk ellen Dr Conradt
Károly-éle fenyőtű-oxigén-fürdő* különösen kiváló a fürdő

végzetlenül könnyű és gyors elkészítésével

Tiszta fürdővíz, alkáli, vagy s. vas reakció nélkül. Intenzív oxigénfejlesztés
a legkisebb buborék is elalszik az egész fürdőben hosszú időtartamra.

„Tamoform-hintőpor”

igen kiváló seb- és izzadság ápolási szer gyermekek, turisták, sport-
kedvelők, katonák stb. részére. **MERCK**-féle 3 %-os oxigén-superoxyd
elmaradhatatlan kellék a toalettszámlál.

Használati utasítás minden csomagoláshoz mellékelve.
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában!

Jutányos gyári árak!

Butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt butorszükségletét fedezné, feltétlenül nézze meg
butorkészletünket. Készítünk megrendelésre mindenféle bu-
tort u. m. legfinomabb műbutort, ebédlő, hálószoba és
konyhaberendezéseket ugyancsak commerc árut.

Építési és üzleti berendezéseket megrendelésre gyorsan és olcsón készítünk

Fratii Engelstein și Comp

Sirul Cerbilor (Szarvas-sor) 4.

NYILTTÉR

Özv. Ábrai Lajosné, Szemián Mária és leánya Lichtenthal Ferenec Ábrai Gizella férjével Lichtenthal Ferenc ny. ezredessel mély bánattal jelentik, hogy egyetlen testvére, illetve szeretett nagynénjük

Özv. Molnár Lajosné
Szemián Gizella

folyó hó 24-én hosszú és súlyos betegség után jobblétre szenderült.

Hült temetést 25-én, délután 5 órakor fogjuk az ágoston evang. valóság szertartása szerint lakásából Gózdu-utca (volt Beöthy Ödön-ú.) 25 sz. a Rulikovszky temetőben levő családi sírboltba helyezni.

Fenkölt lelke, sok csapástól sujtott szíve találja meg — ott fent — az igazak jutalmát.

Oradea-Mare (Nagyvárad) 1924. május 24.

Borkereskedők, likörgyárosok, vendéglősök, kávéosok, cukrászok

részére nagyon olcsó árakban érkeztek üveg-árak nyári időnyre

kivételes árakban árusítok

Eladás nagyban és kicsinyben

Komlós Testvérek

üveg, porcellán, lámpa és tábatüveg gyári raktára.

Oradea-Mare — Nagyvárad
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa)-utca 13.

MOZI

— A csata (La Bataille), az idény legnagyobb filmslágere az Atlantic nyári moziban és az Apolló mozgószínházban. Ma, vasárnap mutatják be először Claud Farrere nagyszabású regénye után készült filmremekmű. A csata (La Bataille) 8 felvonásos japán életképet. Claude Farrere híres regényének minden szépségét visszaadja ezen legművésziessébb rendezésű monumentális filmremek, melynek cselekménye Japánban, ezen hatalmasan előretört nemzetnek hazájában játszódik le. Szébbnél-szebb jelenetekben érvényesül a mindvégig izgalmas cselekményű film, melyben megkapó módon domborodik ki az új japán nép — mindenekfelett a haza — egyetlen jelszava. Külön szenzációja a nagyszabású filmnek az orosz-japán háború egyik a világ legnagyobb tengeri ütközete, mely a japánok fényes győzelmével végződött. Főszerepben Sessue Hayakawa, a legnagyobb élő japán filmművész és Tsürü Aoki japán filmművész, akiknek alakítása felemelkedhetetlen művészi munka. A csata vasárnaptól szerdáig marad műsoron. Előadások kezdete ma, vasárnap az Apollóban 3, 5, 7 és 9 órakor, az Atlanticban 9 órakor. A 3 órai előadás mérsékelt helyárú.

— A Dorian filmszínházban ma, vasárnap látható utoljára a „Santa Mária” című 6 felvonásos kalandordráma, amelynek fő

szerepét a „Cezarina”-ból jól ismert hatalmas természetű Michael Bohnen alakítja. A szenzációs film 3 órakor mérsékelt árával, 5, 7 és 9 órakor rendes helyárakkal kerül színre. Hétfőn látható először „A meztelen igazság” című hatalmas társadalmi dráma, amelynek főszerepét Menichelli, a legszebb olasz filmszínész alakítja. Az előadások hétfőn 6 és 9 órakor kezdődnek.

Ministerul Comunicațiilor
Direcțiunea Generală a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor

Publicațiune

Se aduce la cunoștință amatorilor că în ziua de 10 (Zece) lunie a. c. ora unsprezece se va ține, în cabinetul D-lui. Dirigente al Oficiului P. T. T. Oradea-Mare 1, licitație publică cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de reparațiuni, de la locul Oficiului P. T. T. Oradea-Mare 2 (Gara)

Odată cu prezentarea ofertei se va depune și o garanție de lei 4500 (Patru mii cinci sute).

Copie după deviz și condițiuni se pot lua de la D-nul Architect Alex. Filip de la Inspectoratul P. T. T. Oradea-Mare. Palatul Poștal Camera No. 58.

Regatul României deleg. executor judecătoresc Aleșd

Nr. 118—924

Publicațiune de licitație

Subsemnatul executor judecătoresc aduce la cunoștință publică ca lucrurile următoare ca Lemne, car, grajd, hambar care s'au prețuit în urmă deciziei No. G. 2823—1923 al judecătoriei de ocol în Aleșd în 4320 lei în favoarea Desideriu Végner repr. prin Dl. Aladár Hanas în contra urmaritului pentru 6000 Lei capital și 2994 lei cheltuele staverite până acumă se vor vinde prin licitațiune fixată pe 26 mai 1924 orele 14 în comuna Vad pe locuința urmaritului.

Aleșd la 7 maiu 1924.

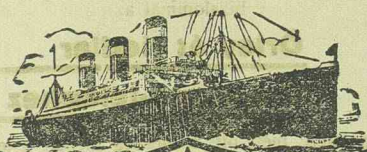
A. FRIED,
del. executor judecătoresc.

Dambur és perzsa géphimzési

elvállalok a legszebb kivittelben

Bernáth Mihály női szabó

Strada Saguna (Kapuváros-utca) 5.

A legteljesebb komfort

az amerikai kormány gőzhajóin.

Az United States híres gőzseiben az utasok minden komfortot és a legteljesebb kényelmet talál. A harmadik osztály kabinjai tágasak, tiszták, szellősek, kényelmesek és teljesen berendezettek. Kétféle és változatos konyha. Utazási tisztek és legények, különösen előzékenyek azokkal szemben, akik először utaznak Amerikába. Rendszeres utazás Brémából Southampton, Cherbourg át New Yorkba.

Kérjen — díjmentesen — képes prospectust és hajólistát.

UNITED STATES LINES

Vezérképviselet Románia részére:
MERCUR BUCAREST, Calos Mogilor 51, TEMESVAR
Hunyadygasse 8, CZERNOWITZ, Lilliegasse No. 15

Mielőtt szandálszükségletét beszerezné, keresse fel

szandáلكészítő műhelyemet.

Elsőrangú kivitelben készülnek bordó, dupla varrott és szegelt szandálok.

Rendelések 24 órán belül készülnek.

Kiss Árpád, Vitéz-utca 10.

Palma

kaucsuk-talpvédő és kaucsuk-sarok
megvéd nedvességtől és meghűléstől.

Valódi angol
mérnöki
Paus vászon
kapható

Sonnenfeld-nél

Oradea-Mare

Telefon: 62.

Eladó

nagy plafondra függeszthető, forgatható

képeslap-állvány

Cim a Hegedűs Hirlapirodában.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy megboldogult férjem elhalálozásával **mázoló-épület- és butor-festő műhelyét Biró Mihály** mint szakképzett munkavezető vezetése alatt tovább folytatom és minden e szakmába vágó munkát vállallok. Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását. Tisztelettel
Özv. CZAPFALVY JÓZSEFNÉ
Műhely:
Strada Sf. Ladislau (Körös-utca) 9.

Fűszer, liszt és kenyér detail-üzlet
nagyforgalmu helyen bérbeadó.

Napi forgalom 20000 lei.

Csak azok érdeklődjenek, akiknek 200.000 lei készpénzük van.

Cim a Hegedűs Hirlapirodában.

A legkisebb hirdetés ára 30 le!

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 3 le
vastag betűs 6 le

✕ Levelezés ✕

Fényes vidéken keres teljes ellátást július hónapra urileány osakls uri családnál. Ajánlatokat „Tisztviselőnek” jellegre a kiadótálba ker. 136

„Szomorú asszony” jellegre levél van a kiadóban. 183

„Gazda-ágl igazgató” „Zöldfa-utca” jellegre levél van a kiadóban. Kérjük átvenni. 207

✕ Adás-vétel ✕

Eladó ingatlanok Szaniszló utca mellett két lakásos ur ház, egyik négy szobás lakás beköltözhető, hűtőszárazzer lei. Szaniszló utcán öt szobás magánház ötszázezer lei. Szaniszló utcán nem ellogialható új modern lakásból álló ur ház, parkirozott udvarral, kerttel, négy százhetven ezer lei. Szaniszló utcán három lakásos nagyszerű polgári ház csere lakással elfoglatható, háromszáz ezer lei. Lukács György-utca elején két lakásos ur ház négy szobás parkettes azonnal elfoglatható, kilencszáz ezer lei. Lukács György-utca közepén ehez hasonló nagy udvarral, kerttel, istállóval kilencszáz ezer lei. Lukács György utcán hat szobás magánház modern, parkettes azonnal elfoglatható, hétszáz ezer lei. Magánház Nyárfára, Arany János, Teleki utcán három lakásos ház Beöthy Ödön-utca elején, emeletes ház Teleki- és Uri-utcán. Magánház Rákóczi-utón (nem elfoglatható). Kisebb magán- és több lakásos házak egy-százötven-től, háromszáz ezer leig. Kisebb nagyobb szőlők. Feleli Sándor ingatlan értékesítő irodája, Szaniszló-utca 1. sz. Telefon 16-27. — Alapítva 1917.

Keresek birtokot Magyar országon 40-100 holdig esetleg elcserélni. Weisz Gizzi Nyomda-u. 4. 43

Bizományba ellogadok bár milyen fehérműt, porcellánokat, szőnyegeket és képeket. Boulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. lobbira Szász. 64

Eladó körösoldalon 35 hold szántó, kertésznek igen alkalmas. Ertekezni Tómanénál Nilgész-telepen, 3-6-ig Körös-u 21. 137H

Középtermétre való férfi ruha és négy pár 40-es férficipő eladó Cuza Voda (Szacsva)-u 43. 147

Manikürszalon borbély-üzlettel bevezetve, igen előnyös feltételekkel eladó, vagy bérbeadó. Str. Beöthy Ödön 15. 180

Házak eladók. Házaladási megbízásokat vállalunk. — **Kölosönöket** megszerzünk. Magánpénzeket, jutálékkal kihelyezünk. Adásvételi R-T Parcul Traian 12. Ertesítés délután. 5

Eladó egy új, három utca: szoba és mellékhelyiségeiből álló modern magánház. Braun, Str. Aurel Vlaicu (Vámház-u.) 61. 13

Eladó egy divatu új világos nyári öltöny Blau Str. Cogălniceanu (Váradi Zsigmond-utca) 8. 186

Str. Cuza Voda (Szacsva-utca) 68 számú bérház beköltözhető két szobás modern lakással eladó. Ertekezhetni Grünberger fűszerüzletében, ugyan itt vagy Adásvételi R-T-nál Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. 14

Egy új hálószoza világos díszített betétekkel fekete keretessel eladó. Sternberg Pogány-telep, Velece 158

Pedálós cimbalom olcsón eladó. Piața Unirii 7. I. em. Mocșarty. 188

Egy hold beültetett csemege szőlő gyümölcsös, házzal 2 szoba konyha olcsón eladó. Str. Sztaroveszky (Sztaroveski utca) 23. Tarr Lajos cipész. 185

Eladó ócska téglá, használt de jó faanyag, gerenda és deszka. Victoria kertgazdaság Sírul Canon cilor (Káptalan-sor) 2 sz. 202

Eladó egy kerékgyártó műhely teljes felszereléssel, három emberre való számszám nagyobb mennyiségű száraz fa anyagok halál esett miatt. Ertekezni Carrei-Mari Str. Traian No. 13. 141

Főuri villa 4 parkettes szoba souterrinben minden mellékhelyiség, 20 jószagra higiénikus istálló, tejgazdaságra különösen alkalmas, vízvezeték, villany, park, nagy kert. Ajánlatok „Kertváros” jellegre a kiadóhivatalba adandók. 195

Jóhangu hegedű, kottaalvány, villanyfűző, fekete marakén ruha, Bloch hegedűiskola eladó. Strada Arany János-u 2. I. p. 194

Sürgösen eladó jókarban levő fűszer berendezés spór és üzleti ajók és kirakat. Hercz Lovas-utca 13. sz. 203

Szőnyeghenosor két fotellel díszes régi alkalmi áron eladó. Fényes György Beöthy Ödön-utca 43. 205

✕ Alkalmazás ✕

Német, magyar, angol levelező, gyors-gépiro, irodai gyakorlati állást keres, esetleg félnapra. Meghívás „Perfect” alá kiadókba kérek. — **Angol** órákat adok mérsékelt díjazásért. Cím: kiadókba kérek. 37

Okleveles ovónő állást keres gyermekek mellé, háztartásban segítkezik. Cím a kiadóban. 192

Fodrász segéd felvétetik komoly jó munkás. Ertekezni Str. Vlahuta (Szent János-utca) 10. 189

Öbermüller erste kraft in Praktären wie Technissen bewandert suht Stellung der des Konkurencz entsprcht v. kleinsten biz cu grössten Mühe. Roggen wie Weizen. Adresse in Hegedüs Hirlapiroda. 182H

Tisztoságos minden leány azonnal felvétetik, Mandelnél, Str. Cuza Voda (Szacsva-utca) 6. 189H

Szobaleányi jó bizonyítványokkal felvezek Szigetén Str. Nicolae Iorga (Zöldfa)-u 111. em. 195H

Szoptatós dadának egészséges nő ajánlkozik vidékre is. Dorongos-oldal 9. Lázár. 193

Gépaírózást jól és olcsón készit Erbsteinné, Str. Cuza Voda (Szacsva-u.) 28 vagy Sztaroveszky-utca 11. sz.

Piliss és gouvre munkák rendkívül olcsó árban készülnék Str. Alexandri (Teleky-u.) 22. kapuval szembe.

Deutsche Stenotypistin mit mehrjäh. Praseis, flotte Maschinen schreiben, die auch sämtl. ard. Büuabeiten verricht sucht. sof od baüdmögl. Einritt Stellung. gefl. Angeb. sind zu richten: unter „Stenotypistin” an Hegedüs Hirlapiroda. 200H

Vincellér gyermektelen házaspár másfélhold szőlő műveléshez sürgösen kerestetik. Ertekezni Dr Vezsár, Str. Cosbuc (Szalárdi-u.) 9. 192H

Suche ein intelligentes deutsches Fräulein zu Kindern. Adresse Spitzer Béla Str. Prințul Carol (Szilágyi Dezső)-u 6. 196-1

✕ Különfélék ✕

Parkett tisztítását és szakszertü kezelését jókarban tartását vállalom Str. Gilyányi (Gilyányi-utca) 18. 184

Urasági tej garantált tisztá kapható. Felylágosítást ad Nyergesné Általános Takarékpénztár Piața Regina Maria (Bémer-tér) 2. szám I. em. 187

Intelligens hölgy megosztaná lakását cim szolid urihölgyal. Cim a Hegedüs Hirlapirodába. 191H

Jömeneteli vendéglőhöz 25.000 leiel társat keresek. Cim a kiadóban. 190H

600.000 Lei kö csönként azonnal folyósítható. Ertekezni: Zinner ügyvéddel. Stern palotában. 2-4

Driftu keres megfelelő áron teljes ellátást. Választ „Zöldfa-utca” jellegre Hegedüs Hirlapirodába. 206H

✕ LAKÁS ✕

Kiadó egy kisebb gyárnak alkalmas helység azonnal elfoglatható lakással. Ertekezni lehet (Teleky-u.) Str. Alexandru 47. d. e. 10-12-ig, d. u. 3-6-ig háztulajdonosnál 134

Keresek egy modern két-három szobás lakást vagy egy kisebb házat beköltözhető lakással. Ügynököket díjazok. Cim a kiadóban. 172

Ezer lei havi bért fizetnék központban szép butorozott szobaért egy személy részére. Bővebbet Missir Hecgnél. 197

Keresek a központban vagy közelében egy szoba konyha, előszobából álló lakást butorral, vagy anélkül. Cim a kiadóban. 201

ÓRÁT

ékszert a legjobban és legolcsóbban **szakszertüen** javít és olcsón árusít

Földváry Jenő

Alex. (Teleki-u.) 2. sz. (Városházával szemben). Aranyat magas árban veszek.

Butori

világos háló szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Mindenféle asztalosmunkát olcsón vállalok.

Százaz Miklós műasztalos Str. Ladislau (Körös u.) 48. szám.

Nadragulya levelet

és gyökereit, ezerjő-füvet, beléndek, csudafalevelet és mindennemű gyógynövényt legmagasabb árban vesz és mintázott ajánlatot kér.

Schönberger Herman

Presov — (Eperjes) — Csehszlovákia.

Hentes, vendéglős és házi jégsekre- nyek minden fajtában kapható

Braun Arnold

bádogos- és szerelő vállalkozó
Sírul Oerbilor (Szarvas-sor) 17.

Szőő-permeléző
szakszerő
javítása

Pálinka főző
lekvár és mosó-
üstöket
a
legjobb
minő-
ségben
készít

Bernácsik József rézműves Str. Gen. Mosoiu (Mezey M.-u.) 7

Ha van!

törött, öntött-vas, réz, aluminium és bármilyen fém alkatrésze, úgy forduljon bizalommal az

Örley és Fiedler

heggesztő-telephez

ajánlatért, mert ott felelősség mellett a legpontosabban és legolcsóbbért készítik el.

Eredeti angol tavaszi szöve-

teim megérkeztek

SEIDLER uriszabó

Parcul Eminescu (Ezredévi Emléktér) 2 Rimanóczy-szálloda mellett

LEONHARDI ÉS PELIKÁN
MÁSOLÓ TINTA

SONNENFELD-nél

Oradea-Mare

Telefon : 62.

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv. Társ.

✕ Oktatás ✕

Új találmány!

Óriási meglakarlítás
A legrövidebb költő könyvvitelt (Kétkönyves) tanít és bevezet mindenféle üzemen. olcsón.

DONAT
Gojdu (Beöthy Ödön -u 30) Ugyanott gép-, gyorsírányelvek, stb.

Magas árban veszek

brillians, arany, ezüstésszereket és díztárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hamis fogakat,

Freund Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi-szálló épület. Ékszer olcsó áron kapható.

Új és használt kerékpárok gummik

ezekhez mindentel részek legolcsóbbal varrógép és kerékpár javító műhely.

H. Eisenberger

Piața M. Viteazu Nagypiac ter 5, napi piacolai szemb

Vízvezeték

szerelési munkákat és mindennemű bádogos munkát jutányos árban készit

Steiner Adolf bádogos,

Piața M. Viteazu (Nagypiac-ter) 4. szám
Címre figyelni!

Veszünk

utorokat, szőnyegeket teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasztát, zongorát, csillárokat porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régiség kereskedők Str. General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 10

ISMET, MAGAS ARBAN VESZEK

és brillians tárgyakat

KLEIN

ékszerárúház Avr m lancia (Kossuth Lajos)-utca 4. szám

Eladó 130 gyönyörű ház, 85 üzlet ház, 44 bérpala, 38 magán ház, vannak gyönyörű szőlők, kisebb nagyobb birtokok, kedvező fizetéssel 1 és 2 szobás lakások a Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-uton) üzletek, társak stb. Weisz Gizzi Strada Tipografiei (Nyomda-u.) 4. szám.